

Szerkesztőség: Eiadóhivatal és nyomda: Bui Rez. Ferdinand (József tőherceg-ut) 4. Telefon: 151. Sürgőnyeim: Közlöny, Arad. :: Az Aradi Nyomda Vállalat tulajdonosa. Kiadása és rociós nyomása. Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak: évente 1080, félévre 540, negyedévre 270, havonta 90 Lej. Külföldre havonta 50 Lej, több: :: Egyes szám 5 Lej. Vasárnap 6 Lej. :: (Bucurestiben 50 banl felár) Hirdetések tarifa szerint

XLV. évfolyam, 283. szám * Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF * Péntek, 1930. december 12

Munkát ad az állam!

Minden nap közelebb juttat ahhoz a dátumhoz, amelyen az állam külön e célra létesített szervezete megkezdheti a népszámlálás körülményes munkáját. Az új népszámlálással kapcsolatban kifejeztük már aggodalmainkat is: e helyen: azokat az aggodalmainkat, amelyekre az eddigi népszámlálások eredményei jogosítják fel minden kisebbségi, de különösen minden magyar nemzetiségű állampolgárát ennek az országnak.

Am nem lehet célunk az eseményeknek elébe vágni könnyelmű itélettel, hiszen semmitsem maradandó és lehetséges, hogy azok a hírhedt módszerek is leintárisa kerüljenek, amelyekkel a váltakozó kormányok elfüftetui kl-sérelték meg — hiába — az ország kisebbségi tömegeinek tényleges számarányát. Különösen bizalomkeltően cseng még a füllünkben az a pár szépen hangzó szó, amelyet Raducanu, az egykori munkügyi miniszter mondott a parlament szakbizottságában, amikor az a népszámlálásról szóló törvény még ki nem alakult javaslatát tárgyalta. A törvényt-alkotó miniszter ugyanis azt jelentette ki, hogy a népszámlálás munkálataiban az ország tényleges társadalmát akarja igénybevenni. És segítségül kívánja megszerezni minden társadalmi réteg aktív közreműködését. Hogy, miért? Azért, — felelt meg habozás nélkül a munkügyi miniszter — mert a népszámlálási munkálatakat ezentúl csakis igazságos és pontos adatok alapján kívánja levezettetni és kész statisztikák feltekintésével tényleges eredményekhez akarja jutni úgy az ország, mint a külföld hivatalos fórumait.

Az egykor elmondott szavak nem szálltak el minden maradandó nyoma nélkül. Az irás megmarad — mondja a klasszikus példaszó — és rákmaradt a Raducanu-törvény végrehajtási utasításának a 20. §-a is, amelynek c) és d) pontjai mindazokat a magánszemélyeket, akik „önként vállalkoznak a népszámláló-biztosi munkára és méltók a bizalomra”, részletesen sorolja fel. A lista tényleg igazolja a miniszteri koncepciót: a törvény valóban a társadalom legszélesebb rétegeinek közvetlen bevonása mellett veszik előtérbe az alkalmazásba. A tanszemélyzet, a klérus, a közigazgatási, a pénzügyi és az adó-tisztviselők exponált társadalmi pozíciójától eltekintve, a törvény alkalmasnak minősít a népszámláló-biztosi teendők elvégzésére minden állami tisztviselőt, sőt a községekben a csendőröket és a gránicsárokat is megfelelő közegeknek tartja.

Raducanu tehát beváltotta szavát. Lehet, hogy sokan kétkedéssel néznek a csendőrök és a határőr-katonaság népszámlálási tevékenységének eredményei elé, — szinte sok is a jóból. Ezt azonban meg fogjuk látni. És akkor nem fogjuk elmulasztani, hogy a világ szemé elé tárjuk az esetleges visszaéléseket.

Mindettől függetlenül a törvény demokratikus szelleme ahogyan nem ismeri passzív a nemzetiségi elfogultságot, bizonyára nem ismeri aktív sem. Nem lehet törvényes akadály annak a törekvésnek sem, amely számos kisebbségi és így magyar ember részéről nyilatkozik meg a népszámláló-biztosi elfoglaltság és jövedelem elnyerése érdekében. Ha a gránicsárok megfelelnek, megfelelhetnek mindazok az állástalan magyar intellektuálisok is, akik kielégítő módon beszélnek románul. Az a tény, hogy kisebbségi, nem szolgálhat okul a jelenlegi munkügyi miniszter számára sem a becsülettel felajánlott szolgáltatások visszautasítására. Mert hinni és remélni merjük, hogy egy nemzeti-kisebbséghez való tartozás sem tesz valakit, aki román állampolgár, méltatlanná a törvény által előírt bizalomra.

Madgearu a parlament elé terjesztette az utlevélilletékről szóló törvényt,

amely kínai fállal veszi körül az országot és megakadályozza a külföldre való utazást — A tizezer lejes utlevélilleték valóságga válik — A jövőben csak doktor juris lehet bíró

— A kamara és a szenátus mai ülése —

Bucurestiből jelentik: A Kamara mai ülésén napirend előtt Madgearu beteriesztette a bélyegtörvény harminckilencedik paragrafusának módosításáról szóló törvényjavaslatot, a mely szerint az egy évre szóló utleveleknél 10 ezer lejes bélyegilletéket, a fél évre szólóknál pedig nyolcezer lej bélyegilletéket kell fizetni. A diákok és hivatalnokok hivatalos kiküldetés esetén az illeték egy negyed részét fizetnek. Az indoklás szerint az utazások legnagyobb része kéjutazás, tehát jogosult az illeték kirovása. Ugyancsak beteriesztette Madgearu azt a törvényjavaslatot is, amely szerint a tíz százalékkal felemelt egyenesadók a jövő évben is érvényben maradnak.

Mirescu szociálista képviselő parlamenti bizottság kiküldetését kéri a cukorgyárak és a Steward-szerződés ügyében. Komert Fritz szász képviselő az erdélyi adórendszer fogyatékoságára mutat rá. Bejelenti, hogy már három

izben kérte az autonóm testületek tisztviselőinek névsorát. Ezzel kapcsolatosan megemlíti, hogy egy Turceanu nevű inspektor négy ülésért 759 ezer lej tiszteletdíjat vett fel. Madgearu megállapítja, hogy a szobanigó inspektor szociálista, aki nem hajlandó honorárium nélkül dolgozni.

A Szenátus mai ülésén Boila Romulus a jogrend reorganizálását tartja szükségesnek. A Legfelsőbb Semmitőszéket egy negyedik szekcióval kell kiegészíteni és egy olyan szervet létesíteni, amely ellenőrzi, hogy a késedelmes ítéletekért milyen mértékben terheli felelősség a bíróság-egyes tagjait. Indítványozza, hogy a jövőben csak doktor juris kaphasson bírói kinevezést. Szükségesnek tartja az ügyvédtörvény módosítását, a telekkönyvi hivatalok országos bevezetését és a portarel-rendszer modernizálását. Mintán Biamu szenátor a felirati javaslatához szól hozzá, az ülés véget ér.

Egy naiv számítás, amire ráfizet az állam

Az Adevarul egyóbként ma élesen állást foglal Popovici Mihály pénzügyminiszter ama terve ellen, hogy az utlevelek illetékét tizezer lejre akarja felemelni. A lap szerint a pénzügyminiszter egészen furcsa számításal indokolja meg javaslatát. Eszerint a múlt évben 50.000 utlevelet adtak ki. Minden külföldre utazó ember legalább 50.000 lejt költött el külföldön,

tehát arról van szó, hogy ez a két és fél milliárd lej az országban marad.

A lap szerint ez a számítás éppen olyan rossz, mint a szeszilletéké volt, amikor a felemelt illetékekből sokkal kevesebbet vesznek be, mint a régi alapján. Különben is — jegyzi meg a lap — a számadatok sem felelnek meg a realitásnak, mert igen sokan utaztak külföldre, akik hozzávetőleg sem költöttek el 50.000 lejt.

Bucurestiből jelentik: Feltűnést keltő politikai hírt közöl a Cuvantul. A lap szerint Maniu Gyula Bécsből szerencsekívánatait küldötte

Bratiamu Vintilának legutóbb tanusított magatartásáért. Legutóbb Bécsben volt Botez ezredes, — írja a Cuvantul — akinek alkalma volt Maniu Gyulával beszélni. Amikor szó került arra a körülményre, hogy a liberálist párt vezére visszautasította az uralkodó által későn felajánlott audienciát.

Maniu dicsérőleg emlékezett meg Bratiamuról

és felhatalmazta az ezredes szavai közlésére, sőt bizalmas üzenetet is küldött a liberálist párt vezérének.

A Miscarea híradása szerint a költségvetésben további redukciónk várhatók. Ezeket maga Mironescu miniszterelnök akarja keresztülvinni.

Bucurestiből jelentik: Argetoianu kizárása nagy izgalmat keltett a liberálist pártban. Ma számos hive, közöttük több volt államtitkár, bejelentette a pártból való kilépését.

„Rettenetes katasztrófa szakad a világra,”

mondotta Titulescu a Népszövetségi Unió londoni tanácskozásán — „Ha elkeseredett emberek türelme fogytan van”

Londonból jelentik: Titulescu londoni román követ az angliai Népszövetségi Unió londoni tanácskozásán beszédet tartott. Ebben sürgette, hogy a Népszövetség sürgősen oldja meg a világgazdasági válságot és ezért tanulmányozza az állami csoportok szükségletét és

hívjon össze egy általános pénzügyi konferenciát.

— Ha nem jön hamarosan létre a nemzetközi együttműködés — mondotta Titulescu, — akkor rettenetes katasztrófa szakad a világra, mert az elkeseredett emberiség türelme fogytan van.

Magyarok, munkanélküliek; ime, az állam új munkaalkalmakat teremt! Jelentkezettek bizalommal mindannyian, kiknek számára drága a nehezen szerzett mindennapi befevő kenyér-falat. Akik kifogástalanul megtanulták az állam nyelvét. A falusi községi jegyzőségek, a primpretori hivatalok munkáját jelentékenyen emelni fogja a ti jelentkezestek. A városokban a polgármesteri hivatalban történnek a jelentkezések. Minden formalitás csupán egy párperoros kérvény a munkügyi miniszterhez ;

a lényegbeli döntés ugvis a közvetlen, hivatalon mulik. Nem hisszük, hogy a mai gazdasági helyzetben akár egy jelentkezőt is indokolatlanul utasítanak el az illetékes hivatalok; hiszen ezen a módon minden községi vezető a legegyszerűbben nyújthat őszinte segédkezet az intellektuális munkánság leküzdésére.

Hiszük, hogy az események a mai jóhiszeműségünket és a törvény szellemét igazolni fogják. Munkanélküli magyarok: jelentkez-zetek!

Diktatura előtt áll Németország

A német kormány helyzete soha sem volt olyan súlyos, mint most — Három és félmillió munkanélküli — A nemzeti-szocialisták erőszakkal akarják magukhoz ragadni a hatalmat

Berlinből jelentik: A német kormány ezidőszerint a legnehezebb órákat éli. Láppangó krízis emésztli egész erejét. Ezt a krízist már a nyáron előre lehetett látni. A válság közvetlen oka az, hogy **Bredt** igazságügyminiszter lemondott. Ez a lemondás önmagában véve, még nem mélyítene el a válságot, de súlyossá az a körülmény teszi, hogy az igazságügyminiszter lemondását pártja, a gazdasági párt rendelte el, amelynek a birodalmi gyűlésben 23 tagja van. Ez a kis létszámú párt a kormánytámogatás egyik fontos kiegészítője és ezeknek a képviselőknek a szavazatára a kancellárnak feltétlenül szüksége van. Mint ismeretes, a jelenlegi Reichstagnak 577 képviselő tagja van. A kormány, amely kisebbségi kormány, ezideig a katolikus párt 68 szavazatára, a német néppárt 29 szavazatára, a demokraták 20 szavazatára, a bajor néppárt 19 szavazatára és a gazdasági párt 23 szavazatára támaszkodott.

A szeptemberi választások másnapján, amely a centrum-frakció felmorzsolódását eredményezte, **Brüning** kancellár politikai kombinációi alól kicsuszott a talaj. A kancellár mindamellett **Hindenburg** elnökkel egyetértésben megtartotta a kormányhatalmat.

Még emlékeztetünk arra, hogy a kancellár a háromnapos kormányprogram-vita után, nem kapott bizalmi szavazatot, hanem csupán azt tudta elérni, hogy a birodalmi gyűlés nem szavazta meg a bizalmatlansági javaslatot — és ezt is csak a szociáldemokratáknak köszönhette. A szociáldemokraták ezúttal csak azt kívánták, hogy a gazdasági és pénzügyi szanálás terve, amelyet **Dietrich** miniszter dolgozott fel, a tárgyalások folyamán ne legyen szent és sérthetetlen. A szociáldemokraták kívánsága tökéletesen érthető volt, mert

a pénzügyminiszter programja a munkabérek leszorítására és az állami alkalmazottak fizetésének a csökkentésére volt alapozva.

Ugyanez idő alatt a berlini vasmunkások és pedig mintegy 140 ezren sztrájkba léptek. Ezt a sztrájkot törvényszéki ítélet fejezte be, amely nyolc százalékkal csökkentette a béreket és ezt az ítéletet Németország minden ipari üzemében precedensnek tekintik.

A munkanélküliség növekszik és máris három és fél millió munkanélkülit számlálnak

Az árak olcsóbbodása, amelyet a kormány hirdetett, még mindig várat magára. A szociáldemokrata párt, amely a kormányt befutakozása napján megmentette, most már erősen habozik, hogy belemenjen-e további kísérletezésekbe, amelyek a munkaszervezetek előtt az eddigi tapasztalatok alapján, a legnagyobb mértékben gyanúsak. És most, az utolsó pillanatban, a parlament újból összeülése előtt, körülbelül 30 polgári képviselő is meg akarja vonni szavazatát a kormánytól, annak katasztrófát sejtető pénzügyi politikája miatt.

Röviden: a német kormány helyzete sohasem volt ilyen ingatag, mint most.

Éppen ezekben az időkben szakít a kormánnyal a gazdasági párt is.

A gazdasági párt magatartását többféleképpen lehet megindokolni. Először azzal, hogy a szociáldemokratákkal még átmenetileg sem hajlandók együttműködni, másodsor azzal, hogy a kiskereskedelmet sújtó pénzügyi tervek ellen kifogásokat emel, harmadszor pedig ez a

Lemondott Moldovan Valér, Erdély kormányzója

Utóda valószínűleg az aradi származású dr. Crisan György lesz — Harc a kormányzói hatáskör körül

Bucurestből jelentik: A tartományi kormányzók már hétfő óta Bucurestben tartózkodnak, ahol a kormányzók hatáskörét alapítják meg. A hatáskör kibővítése azonban nehézségekbe ütközik, mert a miniszterek csak nehezen adják át jogukat a kormányzóknak, akik viszont kijelentették, hogy a jelenlegi hatáskörük mellett nem hajlandók működni. Ma csak közvetítő szerep jut a kormányzóságoknak és a közigazgatási reform nem ezt célozta. A kormány egyébként az új költségvetés keretében módot ad a kormányzóknak fokozottabb tevékenységre.

Nagy szenzációt keltett politikai körökben az a hír, hogy **Moldovan Valér** kolozsvári kormányzó lemondott. Attól félnek a kormánypártban, hogy ezt a lemondást több más fogja követni. Maga **Mironescu** miniszterelnök igyekezett rábeszélni Moldovant lemondása visszavonására, azonban sikertelenül. Amikor látták, hogy minden rábeszélés hiábavaló, értesítették a Bécsben tartózkodó **Maniu** Gyulát a történetéről. Ma távirat érkezett Bécsből Moldovan Valerhoz, akit Maniu arra kért,

A gép kora

Az emberi tevékenység majdnem minden ágában a gép helyettesíti a kézimunkát. A legtöbb szappan gyártása és csomagolása kézzel eszközöltek. A Cadum-szappant géppel gyártják, a puszta kéz nem érinti egyáltalában a gyártásának semmilyen fázisában. Ha látná a Cadum-szappangyár befendezését, meggyőződne, hogy mennyi gondot fordítanak az egészségre, higiéniára és soha más szappant nem használna.

párt a nemzeti szocialistáknak eszköze, amely párt

nem mondott le arról a lehetőségről, hogy a hatalmat erőszakkal ne kerítse kezébe.

A kormány esélyei tehát igen jelentős mértékben lecsökkentek és így érthető, ha a kancellárnak olyan szándékokat tulajdonítanak, miszerint el akarja napoltatni a birodalmi ülést és az államtanácsnak bemutatott 28 törvénytervezetet rendeltőleg kívánja életbe léptetni.

Ez pedig nem más, mint a nyílt diktatura, amely ugyan magát törvényesnek deklarálja,

de amelynek törvényességét mindenképpen kétségbe lehet vonni. A német válság tovább folytatódik és a legutóbbi községi választások is azt mutatják, hogy a középpártok, amelyre a kormány támaszkodik, mindinkább felmorzsolódnak.

vonja vissza lemondását és ne nehezítse meg a kormány helyzetét. A pártelnök intervenciója sem járt sikerrel. A lemondás hivatalosan egészségi okokból történt, de — hír szerint — annak tényleges oka az álláshalmozásokról szóló törvényjavaslat. Moldovant a liberális lapok hetek óta támadják és többször megállapították, hogy a kormányzói állása mellett, mint egyetemi tanár és szenátor is fizetést huz.

Politikai körökben már aziránt kombinálnak, ki lesz Erdély kormányzója. Egyesek szerint most megfelelő alkalom lenne **Dobrescu** rehabilitálására, azonban ennek a tervnek oly nagy ellenzéke van, hogy keresztülvitele valószínűtlen. Sokkal valószínűbb, hogy az erdélyi kormányzóság élére az aradi származású **dr. Crisan György** kerül, aki a nemzeti-parasztpárt erdélyi tagozatának főtitkára.

Az ARADI KÖZLÖNY szenzációs tartalma, gazdag karácsonyi száma rendkívül érdekes cikkekkkel, képekkel és rajzokkal illusztrálva jelenik meg.

Ami egy pillanat alatt történik

Elektromos szemek, amelyek a veszély pillanatában leállítják a motort.

Amerikában 1927-ben több, mint százezer ember volt autószerencsétlenség áldozata. Közülük huszezer halott és nyolcvanezer sebesült. 1911 óta az autohalottak száma meghaladja a három és fél milliót, Európában, ahol sokkal kevesebb a gépkocsi, a szerencsétlenségek száma aránylagosan ugyanilyen. Hogy mi ennek az oka, azt könnyen megérthetjük, ha figyelembe vesszük, hogy a gyalogjárók, kocsik, kerékpárosok és autók különböző sebességgel haladnak az utcán és még semmiféle közlekedési rendőrségnek nem sikerült kitalálni olyan rendszabályt, amely ezeket a különböző sebességeket összhangba tudta volna hozni.

Mi minden történhetik egy pillanat alatt? A gyalogjáró, aki gyanútlanul megy dolga után, valójában baj nélkül rohan a biztos halál felé. Mert mit tehet, ha az utolsó pillanatban észreveszi a veszélyt? Megáll és visszautrik. Nem egészen egy métert tesz meg félmásodperc alatt visszafelé. A kerékpáros, aki tizenkét kilométeres óránkénti sebességgel halad, az utolsó félmásodpercben le-

kezve is egy egész kétharmad métert tesz meg előre, míg kitér. Az autónak, amely csak 30 kilométeres sebességgel halad, legalább négy méter távolság kell, hogy el tudja kerülni az összecsapódást, a 70 kilométerrel haladó motorosnak tíz, a kétszázszáz tempóval száguldo versenyautónak 28 méterre van szüksége, hogy az utolsó félmásodpercben elkerülje a veszélyt. Természetesen ez a számítás csak olyanokra vonatkozik, akik az utolsó pillanatban nem veszítik el fejüket. Mert különben nem egy fél, hanem egy egész, esetleg két másodpercere is van szüksége a vezetőnek, amíg lenyomja a féket és elfordítja a volánt.

1928 szeptember elején a monsei autóversenyen **Materossi**, az egyik versenyző meg akart előzni egy másik autót és félrecsuszott. Egyhuszad másodperc alatt az autó átrohant egy három méteres gyepszallagon, átnyugott egy három méter széles, két méter mély árkon és borzalmas erővel a nézőközönség közé esett. Harminc halottja volt ennek a borzalmas autókatasztrófiának. A vezető néhány órával később szintén meghalt. Hogy a katasztrófa **Materossi** késlekedésén, habozása miatt történt-e, azt nem lehetett megállapítani. De nem is valószínű, hiszen a versenyzők olyan emberek, akik villámgyorsan áttekintik a helyzetet és habozás nélkül cselekszenek. De a kétszáz kilométeres sebesség valóban az emberi uralom határán van. A mostani rekordteljesítményeket elő-

reláthatóan még túlszárnyalják, de előbb-utóbb valószínűleg eljutnak egy határig, amely megállást parancsol. Eddig és ne tovább, mert az idegek felmondják a szolgálatot!

Egy másik eset: egy új épületnek tizenötödik emeletéről leesett egy munkás és két emelettel lejjebb megkapaszkodott egy lecsüngő kötélbe. Megmenekült. Nyolc métert esett és ezalatt az agya és az izmai működésbe léptek. Vagy talán ő is csak öszlönének köszönheti, hogy megkapaszkodott.

Az ember reagáló képessége határolt, de az autók és repülőgépek gyorsasága évről-évre növekszik. Mi fog történni, ha az érzékek nem tudják követni a gyorsaságot? Akkor bizonyára találnak megfelelő módot, hogy a biztonságot megővjék. A fotócelláknak mindössze egytized másodperc kell, hogy a fényt elektromossággá változtassa. Talán ez lenne a kínálózó lehetőség a repülő és járművek részére. Elektromos szemeket kell alkalmazni, amelyek maguktól leállítják a motort.

A közlekedési eszközöknél akár sínen, ostromon, vízen vagy a levegőben haladnak, még sok újítás várható. Az emberi agy hatalmas fegyver, a technika előbb-utóbb leküzd minden veszélyt, de addig még sok borzalmas percet és másodpercet fog okozni a száguldo kerék.

A középiskolai tanulókat vádolják a bucaresti-i diákzavargásokkal

— Az egyetemi rektorátus kommunikéje — Ismét szigorú megtorlásokat ígérnek —
Betörés egy kolozsvári zsidótemplomba — Elfogták a tetteseket

Bucurestiből jelentik: A tegnapi bucaresti-i diákzavargások ügyében az egyetemi rektorátus kommunikéjé adott ki, amelyben megállapította, hogy nem biztos, miszerint a sajnálatos események főszereplői egyetemi hallgatók voltak. A diákság távoláll a zavargásoktól és sokkal valószínűbb, hogy azokban *kellő szülői felügyelet nélkül levő középiskolai tanulók vettek részt*. A közrendészeti hatóságok kötelessége lett volna megállapítani a résztvevők személyazonosságát és amennyiben közöttük egyetemi hallgató akadna, úgy a legszigorúbban járnak el ezekkel szemben. Az egyetemi rektorátusa egyébként mély sajnálkozással ad kifejezést a történetek miatt.

Ezzel kapcsolatosan az Adeverul megállapítja, hogy nem lehet az egész egyetemi diákságot felelőssé tenni a történetekért, mert a tul-

nyomó része nem vett részt a tegnapi zsidóellenes demonstrációkban. Azonban egészen furcsa a hivatalos kommunikének a középiskolai tanulókra vonatkozó része.

Kolozsvárról jelentik: A tegnapi diákzavargások alkalmával több ismeretlen egyén betört a Kádár-uccal zsidó templomba és onnan imakönyveket vitt el. Az imakönyveket később a Szamosba dobták. A rendőrség letartóztatott egy munkanélkülit, akit tegnap nem tudtak részvétele miatt kihallgatni. Ma már vallott és beismerte, hogy résztvett a templomgyalázásban. Letartóztatásba került a merénylettel gyanúsítva három székely legény, azonban mindháromm tagadják, hogy bármi részük lett volna a templombetörésben. Állítólag a három legényt késelésért vitték a rendőrségre és ott fogták rájuk a templomba való betörést. A nyomozás az ügyben folyik.

Az aradi textilgyár sztrájkoló munkásainak vezetője fellépő leleplezése egy szociáldemokrata ajánlatáról

Izgalmas gyűlés az Urbán Iván-uccában — A munkások sorozatos követelésel — Több munkásnak kiadta a gyár a munkakönyvét — Rendzavarás nélkül folyt le a gyűlés

Az egyébként csendes és nyugodt Urbán Iván-ucca ma délelőtt rendkívül izgalmas képet mutatott. A különböző mellék-uccákból a főter felől, még jóval tízenegy óra előtt, szivárogni kezdtek az emberek és valamivel tízenegy óra előtt a glogováci sváb munkások is megérkeztek a pernyával Casa Nationala elé, ahol ma délelőtt az aradi textil-gyár sztrájkoló munkásai nagygyűlést tartottak, hogy meg tárgyalják és leszögezzék követeléseiket és megválasszák a sztrájk- és tárgyalóbizottságot. Csakhamar felvonult a rendőrségnek egy teherautója is, mely a rend fenntartására szolgáló rendőrosztatot szállította ki. A gyűlésen mintegy 350—400 munkás vett részt.

A gyűlés elnökéül Vig Katót választották meg, míg a határozati javaslatot Rangetz Éva, annak német és román fordítását pedig Vörös Jánosné olvasta fel. A gyűlést incidensek nem zavarták, azonban meg lehet állapítani, hogy az rendkívül izgatott hangulatban folyt le.

A követelések sorozata

A határozati javaslat főbb pontjai egyébként a következők: A munkásság az igazgatóság elé fogja terjeszteni azon követelését, hogy vonja vissza a bérredukciót. A munkabérek hét órás munkaidő mellett 120 lejnél alacsonyabbak nem lehetnek, a kiegészítő munkások órabéréért pedig 10 lejben állapítsák meg. Kérik, hogy a szakmunkások régi béreit állítsák vissza. A tanuló-idő hat hétnél több nem lehet, ez alatt az idő alatt a tanuló 8 lej órabért kapjon. Üzemzavar esetén fizessék meg a munkásoknak azt az időt is, mely alatt nem dolgoznak. Rendkívül éles felszólalások hangzottak el a büntetések rendszerével kapcsolatban és követelték, hogy törüljék azt el. Redukált munkaidő esetén pedig követelik, hogy a gyár igazgatósága a teljes heti munkabért fizesse ki. Törüljék el az összes levonásokat.

A napi munkaidőt hét órában kívánják megállapítani. A törvényesen biztosított szabadságot követelik, betegség esetén pedig egy heti fizetett szabadságot. Kifejtik azt a kívánásukat, hogy alkalmazzon orvost a gyár.

Élesen kikelnek a betegsegélyző ellen. Kérni fogják az igazgatóságot, hogy a szülés előtt és után nyolc heti fizetett szabadságot adjanak a munkásoknak. Valaki közbejött:

— Vagy pedig engedélyezzék a törvényes abortuszt!

Követelnek szülési pótlékot, gyermekotthon a gyárban, bölcsődét, ahol három óránként megszoportathatják csecsemőiket. Ebédlőhelyiséget követelnek a munkásság részére és helyet, ahol megmelegíthessék ételleiket. Engedélyezzen az igazgatóság azon munkásoknak, akik hét órát dolgoznak egyfolytában, husz pernyi fizetett ebédlőt. Nagy vihar támad a porszívók és ventilátorok kérdése körül.

Tízezer lejes titkári állás

Fütyölt munkahelyiségeket és fürdőt követelnek. Ugyanakkor pedig azt is, hogy a gyár minden termékéből önköltségi áron juttassanak a munkásságnak. Kérik a gyári bizottság és a bizalmiak elismerését. Ezután ismételt éles felszólalások hangzanak el a szociáldemokraták ellen. Vig Kató egy rendkívül érde-

Az állam megakadályozza a kereskedők árleszállítási törekvéseit

Milyen következményei lesznek a tízezer lejes utleveleknek? — A kereskedők temesvári kongresszusa foglalkozik ezzel a kérdéssel — Domán Sándor, az aradi Kereskedelmi Testület elnökének nyilatkozata

Az alig pár nap alatt hírkedtű vált utleveladórol már több ízben megemlékeztünk. Ez az új adó nem, bár nagyon közelről érinti az ország lakosságának minden rétegét, talán a kereskedőársadalmat sújtja a legjobban mert ez az az osztály, melynek legtöbbször kell az utlevelet igénybe venni. Popovici pénzügyminiszter új adóneme természetesen élénk hullámokat keltett kereskedői körökben, olyannyira, hogy a Kereskedelmi Testületet Szövetsége elhatározta, hogy napirenden kívül foglalozni fog a temesvári kongresszuson a kereskedőket annyira érdeklő kérdéssel. Ezzel kapcsolatban kérdést intéztünk Domán Sándorhoz, az aradi Kereskedelmi Testület elnökéhez, aki a következőket mondta:

— Akkor, amikor a kereskedők országsszerű árleszállítási mozgalmat indítanak és minden lehetőt elkövetnek, hogy redukálják a költségekkel együtt az árakat; rendkívül furcsának és szinte érthetetlennek kell tartanom a pénzügyminiszternek ezt az intézkedését, mely az egyes áruk növelését vonja maga után. A kereskedőnek feltétlenül szüksége van arra, hogy időnként külföldre utazzon és ott személyesen vásároljon be. Ha egy külföldi utazó látogat meg, az azt adja el, amit akar, viszont ha külföldre utazom, ott azt veszem,

Tűzifát

kedvezményes áron az Aradi Munkások és Tisztviselők Szövetkezeténél lehet azonnali szállításra előjegyezni Bu. Rep. Ferd. (Boros 8. tér) 43.

kes bejelentést tesz, ami körül óriási vihar támad.

— Fancsali Nándor, a szociáldemokrata párt titkára — mondja Vig Kató — tízezer lejes titkári állást ajánlott lel számomra, ha a textilgyári munkásságot beszervezem a szociáldemokrata pártba. Természetes, hogy ajánlatát nem fogadtam el.

A kiadott munkakönyvek

Ezután kifejtik, hogy követelni fogják az igazgatóságtól, hogy a sztrájkból kiírólag senkit sem bocsássanak el. Azon munkások részére, akik piszkos munkát végeznek, szappant és ruhát adjon a gyár. A vidéken lakó munkásoknak ingyen vasutbérletet kérnek. Elhatározták, hogy a sztrájk tartama alatt egymás között gyűjtést indítanak a nagyobb családdal bíró munkások részére, hogy sztrájk-tányát fognak követelni a hatóságoktól és hogy kedden újabb nagygyűlést fognak tartani. Ezután a sztrájk-örtség kérdését akarták tárgyalni, de itt közbeszólt Iancu Traian rendőrigazgató:

— Figyelmeztetem a gyűlést, hogyha el-
tér a tárgytól, azonnal feloszlatom!

Végül egy tíz tagú tárgyaló-bizottságot választottak, mely holnap megjelenik a munkafelügyelősen és szombaton felveszi a tárgyalásokat az igazgatósággal. Az egybegyűlték a legnagyobb rendben oszlottak szét.

A követeléseket áttekintve, megállapítható, hogy rendkívül elhamarkodott és meggondolatlan lépést tett a munkásság akkor, amikor tél idején, a fokozódó nyomor közepette szinte teljesíthetetlen követelésekkel áll a gyár elé.

A gyűlésről a munkásság a textilgyárba ment, ahol délután két órakor megkapták fizetésüket. Ugyanakkor pedig az egyes munkásoknak kiadták munkakönyveiket is. A fizetések a legnagyobb rendben, minden rendzavarás nélkül folytak le. A munkásság egyébként egy megbízólevelet írt alá, melyben felhatalmazza a megválasztott tárgyaló-bizottságot, hogy nevében az igazgatósággal felvegye a tárgyalásokat.

meg, amit a legjobbnak, olcsónak és modernnek tartok.

— Elképzelhetően az, hogy egy kereskedő időnként ne utazzon külföldre, viszont tízezer lejes díjak mellett ezt nem teheti meg. Az újabb és újabb költségeket ma már nem lehet áthárítani a fogyasztóra. Az eddigi 500 lejes díj indokolatlan volt, mert mindenütt díjmentesen adnak ki utleveleket, sőt nagyon sok állam több évre is kiadja azokat és minimális bélyegdíj ellenében ugyanazt többször is meghosszabbíthatja. Nem hiszem, hogy tízezer lejes taxa mellett a kereskedők látogathatnák a külföldöt, azt pedig, hogy egy kereskedő külföldre ne utazzon, teljes képtelenségnek tartom.

— Különben is vasárnap lesz a kereskedők országos kongresszusa. Hiszen, hogy azon az aradi kereskedők tömegesen meg fognak jelenni és hogy az új adó elleni tiltakozásuknak nyíltan kifejezést adnak.

.....
MÁGYAR ANYANYELVÜEK! Magyar nemzetiségűek! A népszámlálási iven a 15-ös számú rovat felirata: anyanyelv; a 17-es rovaté pedig nemzetiség. Figyeljétek, hogy a biztos ezekben a rovatokba vallomástokat írja-e bel!

H I R E K

Karácsonyfák

A pályaudvaron találkoztam az idén az első karácsonyával. Csuf, csatakos délután volt, köd és bánat ült a városban, valahol ijedten sikoltott a vonat, amikor hirtelen meglegyintett a fenyőfák édes, üde illata. Mint a szomorú öreg szemek, könnyeztek a háztetők, nyirkos, nyúlós és vigasztalan volt a levegő és ebben a fojtogató ködben lengett szeliden a közelgő ezüst karácsony illata.

En is megálltam, más is megállt. Idegenkedve szimatoltunk a levegőben. Ebben a kőszéngőzös, ködös időben olyan volt ez az illat, mint valami kedves ajándék. Meglepetés, amire nem számított az ember. Diák voltam és éhes, amikor ehhez hasonló boldogságot éreztem egy étterem konyhájának ablaka alatt. Pecsényellát akkor — most fenyőillat, Karácsony...

Egy vagon karácsonyfa állt a raktár előtt. F ezer fiatal, tapasztalatlan fenyőfa: a karácsony, heroldjai, eljöttek a hegyek közül, ahol egy héttel ezelőtt még „nagyra törő” vágyak ringatták őket — két hét múlva pedig talpig fényben és díszben, mint egy ifjú és bohó menyasszony az örömet fogják szerteszugározni a szívekben. Kis karácsonyfa, kedves, kicsi szimbólum... Milyen ijesztő ez a köd itt körülöttünk és messziről milyen tündéresen ragyog felénk a karácsonyfa, amelynek gyertyái mint az életünk, régen elégték.

A karácsonyfiapácán még gyenge a forgalom. Egyik kapu előtt nagy gyereksoport áll. Messze vagyok tőlük és arra gondolok, milyen meglehető is a karácsony, a várakozás, a Jézuska ajándéka és a csillagszóró... Közelebb jövök a csoporthoz. Az mondja az egyik kis fickó:

— Az idén mihozzánk nem jön az angyal, mert apukát elbocsátották.

— Attól még jöhet az angyal — mondja a másik, aki még a tündérország katonája.

Csend lesz. Nem értik egymást. A Kapu alól áramlik a fenyőillat, a kirakatokban ragyog az angyalhaj és a sok ezüst üveggömb, égnek a gyertyák. Karácsony a küszöbön van...

De sok ház lesz az idén, ahová nem megy az angyal.

— **Aradi meteorológiai jelentés.** December 11-én: Hőmérséklet: +1, +4 C. Légnyomás: 755—754 mm. Nedvesség: 74—93%. Prognózis december 12-ére: Hidegebb idő, további csapadékkal.

— **Angol kölcsönbizottság Bucarestben.** Bucarestből jelentik: Ma délelőtt egy angol bizottság érkezett meg a fővárosba, amely egy hétnyelcmillió kölcsönről fog tárgyalni a kormányval.

— **Gróf Károlyi magyar külügyminiszter letette az esküt.** Budapestről jelentik: Ma déli 12 órakor gróf Károlyi Gyula, az új magyar külügyminiszter letette az esküt nagybányai Hortihy Miklós, Magyarország kormányzója kezébe.

— **Letartóztatásban marad a gyilkossággal vádolt Halmagean gazdálkodó.** Ma döntött az aradi törvényszék vádtanácsa Halmagean Pál kronnai gazdálkodó ügyében. Mint mai számunkban megírtuk, Halmagean egy 1918-ban elkövetett gyilkosság ügyével kapcsolatosan került fogságba, mint felbújtó, a gyilkosság tettesével, Danci Istvánval együtt. A vádtanács ma foglalkozott az ügygel. Miclea Sever dr. védő kifejtette, hogy az ügyben már 1920-ban jogerős döntést hozott az aradi törvényszék és újrafelvételnek csak akkor van helye, ha azt a törvényszék elrendeli. Addig az ügyben nem lett volna szabad vizsgálatot bevezetni és letartóztatásokat eszközölni. A vádtanács Orzeanu Romul elnökletével elutasította a kifogást és megerősítette Halmagean vizsgálati fogságát.

— **Kivégezte magát a prágai hóhér.** Mint Prágából jelentik, a csehszlovák igazságügyminiszter felfüggesztette állásától Bronmarsky cseh állami ítéletvégrehajtót, mert megszegte a szolgálati titkot és a csehszlovák lapoknak Bronmarsky, le-sújtó szavakkal nyilatkozott hivataláról.

— **Jó emésztés — fél egészség.** Székrekedés, bélrendszeri betegség esetén Artin dragée normális ürüléshez segít.

Az orosz száritott halból politikai botrány

Két pártlap polémiája — Ki adott behozatali engedély az orosz halra? Madgearu miniszter szerepe

Bucarestből jelentik: A Dreptatea, a kormány hivatalosa és a Viitorul a liberális-párt hivatalos lapja között már napok óta poléma folyik az orosz száritott halak behozataláról szóló engedély ügyében. A liberális lap Madgearu földművelésügyi minisztert támadja, aki

az engedélyt állítólag kiadta. Ezzel szemben a Dreptatea kijelenti, hogy Madgearunak az egész ügyhöz semmi köze. Különbösen sem lehet szó panamáról, legfeljebb valamelyik bucuresti-üzletember üzletéről, amelyet főképpen a fiskus figyelmébe kellene ajánlani, adóztatási szempontból.

A francia kormányválság érdekes fordulata

A radikális szociálisták vezérét bizta meg az elnök a kormányalakítással

Párisból jelentik: Doumergue elnök ma délután magához kérte Steeg szenátort, a radikális párt vezérét és felajánlotta neki a kormányalakítást. Steeg kijelentette, hogy végle-

ges válasz megadása előtt tájékozódni óhajt politikai körökben. Szándéka, hogy a megbékülés és megnyugulás jegyében alakít kormányt, de előbb Tardieuval, Poincaréval és Brianddal tárgyal.

— **Leütötte haragosát — 5000 lej.** Messinger Ferenc glogováci gazdálkodó régi haragosa volt Merle Jánosnak. 1929 októberében egy este botjával le is ütötte haragosát, aki súlyosan megsérült. Ma került az ügy az aradi törvényszék elé, amely 5000 lej pénzbüntetésre ítélte a gazdálkodót, aki megnyugodott az ítéletben.

— **Ellátás a londoni mozik ellen.** Londonból jelentik: Névtelen feljelentésre bírói eljárás indult meg több mozivállalat ellen, miután vasárnap előadást tartottak. A vasárnapi munkaszünetről szóló törvény alapján ugyanis a mozgóképernyőknak nem szabad előadást tartani.

Ócskavasat tessék!

Nem öreg lábasokról, lyukas fazekokról, lianem: kiszuperált csatahajókról van szó. Amerika szállítja. Nagyban. Huszonhat csatahajót selejteznek ki, amelyek az idők során elavultak. Hogy mennyi pénz fekszik ezekben a hadihajókban, amelyek ifjú korukban „diadalmasan szeltek a háborgó oceánt” és megfélemlítették az ellenséget, arról hallgat a krónika. Most kilóra kaphatók. Azért ne féltsük az amerikai haditengerészeket, hogy tán állás nélkül maradtak, hogy leszerelték őket és hazaküldik őket, valami békésebb foglalkozásra. Nem. Az ő pozíciójuk stabil. Azóta már új, sokkal modernebb hadihajó-óriásokat építettek, gyorsabb ágyúkkal, nagyobb teljesítőképességgel. Futja a költségekre. Európa fizeti. Kamatokban... a háború utáni kölcsönökért. Ha aztán ismét egy új találmány bukkan fel, a milliárdok és milliárdok érő páncélosokat, — ismét eladják ócskavasnak... a végén tehát kikeresnek az örült fegyverkezésen? Az ócskavas-handlét. Mint ahogy minden háborúban a handlét keresnek... a politika és a hadseregszállítás handléi...

— **Gerendei István sofőr a bécsi rejtélyes öngyilkos.** Bécsből jelentik: Az a fiatalember, aki a Lipótvárosban öngyilkosságot követett el, mint utóbb kiderült, Gerendei István huszonhét éves budapesti autózvezető, aki néhány nap előtt megszőkött a magyar fővárosból és Bécsben különféle szállodákban fordult meg. Gerendei 1000 pengő értékű lopást és sikkasztást követett el Budapesten.

85 lej aprított gyertyán tűzifa mázsája Munkás-áraktár Bul. Reg. Ford. 63—65. (Boros Béni-tér), Dengli-ház, hátul az udvarban. Ugyanott mindenféle tűzifa azonnali szállításra előjegyezhető.

— **Letartóztatták, mert egy grófnő nevével szélhámoskodott.** Bécsből jelentik: A rendőrség letartóztatott egy Kiss nevű egyént. A volt hivatalnok Auersperg Gabriella grófnővel adoptáltatta magát, csak azért, hogy előkelő nevével szélhámosságokat kövessen el. Kiss megígérte a grófnőnek, hogy az adoptálás fejében gazdagon fogja ellátni mindennel. A tervezett szélhámosságokat azonban nem tudta végrehajtani és így csak Bécsben, Grácban és Ischlben kisebb csalásokat követett el.

Ruhát a gyermekeknek, fát a szegényeknek

Az aradi Izraelita Jótékony Nőegylet akciója — Az egylet tagjai ma ülést tartottak özvegy Grósz Józsefné lakásán

Az aradi Izraelita Jótékony Nőegylet választmányja ma délután özvegy Grósz Józsefné lakásán ülést tartott. Az ülésen mintegy ötven urihölgy jelent meg, akik az ezévi jótékonyági programot tárgyalták meg. Meglehető állapítani, hogy ez a program rendkívül bő és kiterjed a segélyre szorulóknak minden rétegére. A tárgyalások főpontját tulajdonképpen a munkanélküliek kérdése képezte. Ennél a pontnál elhatározta a választmány, hogy a munkanélküliek segélyezését a várossal karöltve fogja folytatni és hogy annak részletesebb programját a szombaton tartandó munkanélküli segélyezőbizottsági ülés után dolgozzák ki. A Nőegylet különben a múlt napokban osztott ki ruhákat az iskolásgyermeknek és több mint százötven családnak juttatott tűzifát. Segélyeket fognak még kiutalni a külföldön tanuló leány- és öregeknek. A gyűlés legnemesebb részvételén az volt, hogy a Nőegylet tagjai elhatározták, hogy felemlik a tagdíjakat, hogy a nyomorban levőkön fokozottabban segíthessenek.

— **Halálozás.** Hesz Béláné szül. Körösi Eszter tegnap este hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése pénteken d. u. 3 órakor lesz a felsőtemető halottasházából.

— **Lipót Salvator főherceg koponyaalapi csonttörést szenvedett.** Az Aradi Közlöny tegnapi számában megírta, hogy Lipót Salvator főherceget, aki nemrég érkezett az osztrák fővárosba néhány heti tartózkodásra. Bécs egyik külvárosának uccáján, az ut közepén, súlyosan sérülve, eszméletlen állapotban találták. Legújabb bécsi jelentések szerint, a súlyosan megsérült főherceget a wüdeni kórházba szállították. A ma reggeli órákban olyan hírek terjedtek el, hogy Lipót Salvator főherceg állapota rendkívül súlyosra fordult, azonban egyelőre komoly aggodalomra nincs ok. A főherceg állítólag koponyaalapi törést szenvedett, melyet a röntgenvizsgálat lesz hivatalosan megállapítani.

— **Egy aradi bérkocsist véresre vert két társa.** Hangos botrány játszódott le ma délután az egyik aradi vendéglőben. Még a kora délutáni órákban betért a Vörös Ökör-vendéglőbe Posta Miklós és Cioban Illés bérkocsis, ahol iddogni kezdtek. Az ivás sokáig elhúzódott és négy órakor, amikor fizetésre került a sor, a két bérkocsis kötödni kezdett a vendéglő tulajdonosával, aki végül is kidobta Posta Miklóst és Cioban Illést. A két ittas állapotban álló emberrel szerencsétlenségére találkozott egy harmadik bérkocsis, Lukács András, akit az amugy is felizgatott emberek minden ok nélkül megvertek, úgy, hogy súlyos sebeivel a mentőknek a kórházba kellett szállítani. A két bérkocsist előállították a rendőrségre, ahol megindították ellenük az eljárást.

Izgalmas ülés az aradi városházán a munkanélküliségről

Az egyházak és jótékony intézmények vezetői még nem tudták megoldani a segélyezés problémáját — Dr. Lakatos Ottó követeli, hogy mindenki részüljön segélyben, akit megillet — A szociáldemokrata vezér szerint a munkanélkülieket inkább golyókkal táplálják, mint népkonyhával

Heves vita után a szociáldemokraták kivonultak az ülésteremből

Az aradi egyházak képviselői és a jótékony egyesületek vezetői, ma délelőtt fél 12 órakor nagyfontosságú értekezletet tartottak a városházán, amely értekezletnek egyedüli tárgya a munkanélküliség súlyos problémájának átmeneti megoldása volt. A megbeszélés nem vezetett ugyan pozitív eredményre, azonban minden eshetőség megvan arra, hogy a legközelebbi ülésen Aradváros egész társadalma, felekezeti- és osztálykülönbség nélkül, összefog és a nyomorban színlődő munkanélküliek segítségére siet.

Dr. Lutaí Cornel polgármester pontban fél tizenkettőkor nyitja meg az értekezletet. Előterjeszti a megvitatásra kerülő problémát és kihangsúlyozza, hogy a megjelentekre vár az a feladat, hogy megállapítsák azokat a szempontokat, amelyek irányadók lesznek a munkanélküliek segélyezésénél. A város népkonyhákkal akarta megoldani a problémát, azonban a munkanélküliek képviselői természetbeni és pénzübeli segínyt kértek.

A polgármester ellenzi a pénzsegélyt

— Ha pénzt adunk — folytatja a polgármester, — ki vagyunk téve annak, hogy a munkanélküliek luxusdolgokra költik el vagy elkorcsmázzák. Más részről azonban a munkásság arra az álláspontra helyezkedik, hogy a rendelkezésre álló készpénzből házbérsegélyeket folyósítsunk a munkanélkülieknek.

A polgármester ezután ismerteti, hogy a város jövő évi költségvetésében 1 millió lejű szavazott meg a munkanélkülieknek és ezt az összeget a kormány 150.000 lejjel szaporította föl, hogy azonban a nyilvános helyeken beszédett egy lejből mennyi gyűlt össze, erre vonatkozólag nem tud számszerű felvilágosítást adni. A polgármester ezután ismertette, hogy

az aradi munkafelügyelőség kimutatása szerint, Aradon 840 munkanélküli van.

Az első hozzászóló dr. Lakatos Ottó minorita plébános, aki a következőket mondja:

— A szegénykérdés mindig a legnagyobb kérdése volt a társadalomnak, a megoldást mindig az akadályozta meg, hogy nem ismertük a szegényeket. Nagy baj, hogy a társadalom nagyfokú indolenciát tanúsít a szegények iránt. Ezért az idő előrehaladására való tekintettel javaslom, hogy sürgősen állítson össze a város egy szegény-kataszterét, hogy a segélyben mindenki részesüljön, akit megillet.

Turic Cajus a görögkeleti egyház nevében szólal fel. Azon az állásponton van, hogy a munkanélkülieket pénzübeli segélyben kell részesíteni. Megdöbbentő dolgokat beszél el az

iskolásgyermekek helyzetéről, akik között igen sok olyan van, aki

egy darab száraz kenyérral a zsebében, az iskolában tölti el az ebédidőt,

mert a család már nem biztosít számára hájleket. A szükséges összegeket kulturakciókkal kívánja összehozni és javasolja, hogy a város a kávéházaktól, moziktól és egyéb nyilvános helyektől ne egy lejt, hanem két lejt szedjen munkanélküli segély fejében.

A munkáságnak nem kell a népkonyha

Ezután a jelenlévő jótékonyági egyesületek vezetői egyöntetűen oda nyilatkoznak, hogy az általuk teljesíthető pénzübeli hozzájárulás nagyságáról, csak megbeszélés után tudnak nyilatkozni. Miután a Bur-Asztaltársaság aradi vezetője bejelenti a polgármesternek, hogy a társaság a maga hatáskörében gyűjtést rendez a munkanélküliek segélyezésére, az értekezleten jelenlévő Fancsali Nándor szociáldemokrata párttitkár emelkedett szólásra és ezeket mondotta:

A szociáldemokraták kivonulnak a gyülesteremből

Strengar-Demian Sava erre Izgatottan emelkedik fel helyéről és bejelenti, hogy a szervezett munkásság ilyen tónusban nem tárgyalhat, ezért ő és

a szociáldemokrata párt aradi tagozatának tagjai elhagyják az értekezletet.

Lukács Jenő dr. javasolja, hogy a város haladéktalanul adjon tejet, kenyeret, szalonnát és fát a munkanélkülieknek, mert ezen valahogy eltehető. Csécsi Imre uccai gyűjtést javasol, amit az értekezlet nagy többségben el is fogad. Ezután abban állapodtak meg, hogy szombat délután folytatják az értekezletet, amely alkalommal sor kerül a segélyező bizottság megalakítására. Ezzel az értekezlet véget is ért.

A megbeszélés után Wiesl Jenő, az ortodox

ciáldemokrata párttitkár emelkedett szólásra és ezeket mondotta:

— Mi, akik ismerjük az emberi önértéket, biztonssággal állíthatjuk, hogy a szervezett munkásság nem fog eljárni a népkonyhákra, mert a multban sem járt oda, hanem

inkább kimegy az uccára, ahol golyókkal táplálják őket.

Dr. Lutaí Cornel polgármester közbeszól: Fancsali ur nincs tisztában azzal, hogy mit akar. Mi azt nagyon jól tudjuk, hogy mit kéne csinálni. Fancsali ur szerezzen pénzt, akkor beszélhet. Ha a munkásság elvárja, hogy megajándékozzák, akkor köszönje meg az ajándékot.

Strengar-Demian Száva, a szociáldemokrata párt aradi tagozatának elnöke is közbeszól:

— Mi, kérem, nem ajándékot kérünk, hanem segélyt követelünk!

Lutaí dr.: Abban a pillanatban, amikor az urak követelnek, a követelésüknek is fognak maradni!

Strengar: Mi nem kérünk sem a hölgyektől, sem az uraktól, mi az államtól és társadalomtól követelünk. Javasolom, állítsunk össze egy segélyező bizottságot, amelyben részt vesz az állam, a város és a társadalom egy-egy reprezentánsa.

Az ételmezési munkások szakcsoportjának titkára felvilágosítást kér a polgármestertől arra vonatkozólag, hogy mi történt a nyilvános helyeken összeszedett egylegekkel. A munkáságnak ezt tudnia kell, mert csak akkor számolhat azzal, hogy mit tegyen, milyen mértékben segélyezheti a munkanélkülieket.

A polgármester válaszul: Aki segélyt kér, az nem határozhatja meg a segély mértékét.

izraelita hitközség elnöke és üzv. Grosz Józsefné, a neológ izraelita jótékony nőegylet elnöke közölte a polgármesterrel, hogy saját személyükben tüzfával fogják segélyezni a munkanélkülieket.

Dr. Lutaí Cornel polgármester az ülésen elhangzott zajos incidensről így nyilatkozott:

— Nincs itt semmi hiba, az a baj, hogy két malomba örültek. A munkásság állandóan arról beszélt, hogy mi kéne, mi pedig arról, hogy mi van. Sajnos, csak azzal számolhatunk, amink van.

Strengar-Demian Sava, a szociáldemokrata párt aradi tagozatának elnöke csak ennyit volt hajlandó mondani:

— A polgármester ur túl ideges, így nem lehet munkanélküliségről tárgyalni.

Letartóztatták Kolozsváron Buzogány Mártont,

az aradi Fehér Kereszt volt bérletjéért — Kaucióssikkasztás miatt helyezték letartóztatásba Buzogányt, aki a New-York éttermet bérelte

Kolozsvárról jelentik: Rendkívül érdekes letartóztatás történt ma délelőtt Kolozsváron, ahol egy feljelentésre Dunca Gerő vizsgálóbíró őrizetbe vette Buzogány Mártont, a New-York-étterem bérletjéért, kaucióssikkasztás címén. Az eset rendkívül érdekes előzményei a következők:

Buzogány Márton éveken át az aradi Fehér Kereszt-étterem bérletje volt, s innen Kolozsvárra költözött, ahol átvette Rosenfeld és Faiktól a New-York-étterem bérletét. A bérlettel együtt átvette Ungár Árpádot, az étterem főpincéret, akinek 150.000 lej kauciója volt. Buzogány megállapodást kötött a főpincérral és eszerint annak kiválása esetén harminc napon belül visszafizeti kaucióját.

Az elmúlt hónap elején Ungár kilépett a New-York-étterem szolgálatából és követelte

kaucióját. Nem kapta meg. A hónap elteltével Buzogány még mindig nem fizette ki a 150.000 lejt, mire feljelentést tett ellene, kaucióssikkasztás címén. Dunca Gerő vizsgálóbíróhoz került az ügy, aki maga elé hívatta a bérletet és 48 óra haladéktól adott neki a kaució visszafizetésére. Ma délelőtt telt le a határidő és miután Buzogány nem tudta visszafizetni a 150.000 lejes kauciót, a vizsgálóbíró letartóztatásba helyezte. Egyben a New-York-éttermet bünygyi zárlat alá vették.

Az aradi mozik mai műsora

5. 7 és 9 órakor.

CENTRAL: ZWEI HERZEN IM 3/4 TAKT. (Két szív egy keringőben.) Világláger. Rendezte: Bolváry Géza. Főszereplők: Walter Janssen, Gretl Theimer, Willy Forst, Irene Eisinger, Szöke Szakáll, Renés hegyárak! Az előadások megkezdésekor az ajtók bezáratnak. Jegyek elővételben kaphatók.

SELECT: Ma utollára, PÜNKÖSDI KIRÁLYNŐ. Operettfilm, Főszerepekben: Harry Liedtke, Marianne Winkelstern és Hans Junkermann.

ELITE: Utollára, MINDEN NŐVEL MEGTÖRTÉN. HETIK. Nagyhatású erkölcsi dráma. Főszerepekben: Marcella Albani, Vivian Gibson és Bruno Kastner.

GRADISTE: Utollára, 7 és 9 órakor. MISS AMERICA. Szencziós vigjáték, Anny Ondra-val a főszerepben.

ABBAZIA - HOTEL REGINA STEFANIA

Vámmentes zóna. Kellemes meleg téli tartózkodóhely.

Z ne — O vasóterem — Táncok — R díó —

Hangosfilm a házban — Pensio 45. — Lir díó.

Tulajdonos: E. KUNZ, ugyanazon vezetés alatt: PALACE HOTEL.

A forradalmi téboly orgiája egy világvárosban

Fontos tanácskozások Scheidemannel. A csöcselék dominál. Liebknecht retteg a vértől. Gurul a szovjelpénz. Halálra ítélik Liebknecht Károlyt és Luxemburg Rózát. Ötödik közlemény.

Az ezredes eltávozott és Sklarz jött meg.
— A csapat ma megkapja jelvényét, a fekete-vörös karszalagot.

— Enélkül ugylátszik nem megy a harc — jegyezte meg a hadnagy, majd elbucszott Sklarztól és felkereste a csapatát. Künn erősen folytak a jelentkezések, a csapat óráról-óra nagyobb lett, mind többen jelentkeztek felvételre. Ezekben az időkben új foglalkozási ág jött divatba. Olyan emberek, akik lakás nélkül álltak, egyszerűen beállítottak valamelyik szállodába, anélkül, hogy hivatás volna őket és mint védőrség szervezkedtek, elfoglalva a szálloda legszebb szobáit. Senkisért mert egy szót sem szólt és az őrség tagjai naphosszat egyebet sem csináltak, mint a hotel halljában heverésztek. Ilyen emberekből került össze a Werch hadnagnál jelentkezett önkéntes csapat is.

A hadnagy felkereste az anhalti állomást; itt állomásozott Wartenheimer halálfejes légigója, amely a vezetéből, 80 emberből, két betegápoló apácából, három gépfegyverből és két hatalmas juhászakutyából állott. A csapat egy szalonkocsiból álló szerelvényben helyezkedett el és a hadnagy csak nehezen tudott átjutni az őrszemek vonalán. Wertheimer, a csapat vezére, fiatal, szimpatikus külsejű férfi, aki a tiszti rangot valószínűleg csak maga-magának adományozta és aki igen rossz lábon állott a német nyelvvel. Az állomást ugyyszólván saját tulajdonának tekintette és eszébe sem jutott, hogy ez másképpen is lehet.

Közben Sklarz a birodalmi kancellári hivatalba látogatott el. Scheidemann nyomban fogadta. Sietett, mint mindig. Le sem ült, úgy beszélt Sklarzhoz:

— Mi ujság? Nagyon kevés idővel rendelkezem, elképzelheti. Egyik ülés a másik után, a helyzet mind tisztább lesz. De azért a kaos még mindig elég nagy. Attól félek, hogy nagyon sokat veszítettünk a háborúban. Franciaország a Rajna-vidéket követeli, ezenkívül a Saar-területet akarja. Dánia és Belgium is követelőznek, Lengyelország egyszerűen elveszi magának, amire pályázik és itt bent, az országban, minden fejtetőn áll.

Sklarz résztvevően bólintott.

— Nem irigylem önöket, akik ebben a felelősségteljes időben itt ülnek és a birodalom sorsát irányítják.

Scheidemann ezután közölte, hogy a tisztekkel kell valamit csinálni, mert a rendet nélkülük nem lehet helyreállítani. — Beszélje meg Noskeval ezt a kérdést, — mondotta, megveregette Sklarz vállát és már el is tűnt. Noske már jelentkezett is. Sklarz arra akarta rábeszélteni, hogy helyezze el csapatától az ezredet és hagyja meg Werch hadnagyot az élen. A hadsereg főparancsnok oda sem hallgatott. A Brandenburgi kapunál lezajlott csatáról ellenben már tudott.

— Nagyon elismerésreméltó — jelentette ki — Liebknecht ugylátszik elfelejtette, mit jelent az: cselekedni. Egy örült ember, aki sok rosszat tesz az országnak.

Az „örült ember“ előszobájában

Az ezredes elhelyezéséről azonban hallani so akart. Egészen másról gondolkozott. Oroszország szerepéről a Spartakusz-mozgalomban. Mert onnan kapták a pénzt. Sklarz nem sokáig maradt ott. Átment egy kis kémszemlére az ellenség főhadiszállására. Eljutott egészen Liebknecht előszobájáig és ott kíváncsian hallgatózott. Nem sokáig kellett várnia, hamarosan megszólalt az egyik vezér:

— Elvtársak, — közölte az ismeretlen hang — a várt siker sajnos, elmaradt. Azt hiszem, nagyon korán kezdünk meg az akciót, azzal kellett volna talán kezdeni, hogy eltesszük láb alól az ellencsapatok vezéreit. Főképpen azt a vérebet, Noskét, aki a legveszélyesebb közöttük. Mindenfelől rossz hírek érkeznek. Szerencse még, hogy Eichhorn erősen tartja magát...

— Már nem, — szólt közbe valaki — mert egy órával ezelőtt a kormánycsapatok elfoglalták a rendőrigazgatóság épületét. A harc erős volt és az Alexander-platzon egy ép ablak sem található...

— És Eichhorn? — kérdezte az első felszólaló.

— Hajón utban van Franciaország felé.

— Baj lesz, — kockáztatta meg egy harmadik — mert ha a rendőrigazgatóságot elfoglalták, akkor az ujságpapáták sem tarthatják magukat sokáig. Tegnap beszéltem Drakeval, aki megesküdtött arra, hogy a Mosse épületét az utolsó csepp vérig megvédi. A legnagyobb szerencsétlenség az, hogy a csapatok között a csöcselék dominál. Céltudatos párthiveket kellett volna összetoborozni. Azt javasolnám, kezdjünk tárgyalásokat a birodalmi kancellárral, addig, míg valami hatalom még a kezünkben van. Ha átadjuk harc nélkül az ujságpapátákat, talán ismét tagjai leszünk a kormánynak.

— Már megpróbáltuk. Noske nem tárgyal és nem hagyja a többi megegyezni. De ennek ellenére minden erőfeszítéssel Berlin uralmát kell megszerezni, mert aki Berlin felett uralkodik, az egész Németországot uralja.

Most Liebknecht szólalt meg.

— Rettenetes ez a sok vér.

— Nem lehet mást tenni.

Moszkva parancsol

Sklarz hirtelen felfigyelt. A következő felszólaló oroszos klejtéséből megállapítható volt, hogy a moszkvai kiküldött beszél.

— Moszkvai elvtársaink elégedetlenek az eddigiekkel — jelentette ki. — Nekünk nehezebb dolgunk volt, de sikerült, mert tervszerűen haladtunk előre. Önök már kézben tartották a hatalmat és újból elengedték. Alkalmazzon néhány jó tisztet, pénzt adunk annyit, amennyit csak kell. Még egyet. Minél kevesebb szentimentalizmust. Az első az ellenpárt vezéreit elűntetni. Miért él még Noske?

— Csak nem akarja meggyilkoltatni? — vetette közbe Liebknecht. Nem akarjuk utunkat vérpatakokkal jelezni, éppen elég ártatlan vért ottontuk már.

— Kedves Liebknecht elvtárs — jelentette ki az orosz. — Nagyon szép az idealizmus és később majd, ha túl leszünk minden, alkalmazni is fogjuk. De egyelőre hagyjuk az idealis felfogásokat, a forradalom vért jelent. Minél több ömlik az elején, annál kevesebbet kell majd később ontani. Most agyonlövet egy-kétezer polgárt, arisztokratát és mérsékelteket, a többit azonban megmenti. Száz év múlva mind egy lesz, hogy az illetőt agyonlőtték-e, vagy pedig aggkori elgyengülésben pusztult el. A mai, keresztényi világban egy jelszó uralkodik: aki nem üt, azt ütök. Vegye tudomásul, hogy

a kiontott vér az emberiség megváltásának ára.

Sklarz nem várta be a vita végét. Abban a meggyőződésben távozott a Spartakuszok főhadiszállásáról, hogy a kommunisták elvesztették a harcot.

Délután megbeszélés volt a birodalmi gyűlés épületében. Megkezdődtek az előkészületek az ujságpapáták elfoglalására. Az ezredes várni akart vele pár napig, de Werch hadnagy erősen ellentmondott és követelte az ostromot. Az ezredesnek engednie kellett: a döntő harcot elhatározták.

A Dahlemben állomásozó hadsereg főparancsnokságon nagy sürgős-forgás uralkodott. Az egész város telve volt uniformisokkal. Feltűnően sok közöttük a tiszti egyenruha. A városka főterén állott az ágyupark. A Luizakolostorban volt a főhadiszállás. Noske éppen visszatért Berlinből és magához kérte adjutánsát: Pabst kapitányt. (Ugyanez a Pabst később őrnagyi rangban az osztrák Heimwehr fővezére lett.)

Liebknecht és Luxemburg Róza halálos ítélete

— Holnap reggel Berlin ellen kell vonulnunk — közölte Noske. El kell foglalnunk az ujságpapátákat s e célból valahogyan gázbombákat kell szerezni. Nehéz harc lesz és azt hiszem a végén kevés köszönetet fogunk aratni. Jól tudom, hogy önök, a hadsereg volt tisztjei csak egyelőre állanak az oldalunkon és egy szép nap, ha külön céljaikat fogják követni, letartóztatják az egész kormányt.

— Önt biztosan nem, főparancsnok ur — felelte a kapitány.

— Lásza, kapitány ur, — jelentette ki ironikusan Noske — én nem ígérhetek hasonlót, mert lehetséges, hogy egy szép napon le kell tartóztatnom és meg is fogom tenni.

Noske elbocsátotta adjutánsát, most fontos dolga volt. Ha terve sikerül, talán porbatiporhintja az egész Spartakusz-mozgalmat. Két tisztet kéretett magához. Egge von Weichstaddt hadnagyot és Berchtold Reinstockt hadnagyot.

— Nézzék uraim, most döntő rohamra indulunk a Spartakuszok ellen. De nem érünk azzal semmitsem, ha pár közembert agyonlövünk, a vezérek életben maradnak. Nekünk Liebknecht és Luxemburg Róza feje kell. Ezek a legveszedelmesebbek és aggasztó, hogy pár nap óta nem látni őket az utcán. Azelett mindennap láthatók voltak. Hallgassanak ide. Egge von Weichstaddt hadnagy ur, hívja fel telefonon dr. Lange rendőrkomiszárust. Az folytat nyomozást a két vezér hollétének felderítésére. De azzal semmit sem érünk, ha vizsgálati fogságba helyezik őket és azután valami kisebb büntetéssel megmenekülnek. Az életükre van szükségünk. Remélem, nem kell bővebbet mondanom önöknek. Mindketten Berlinbe utaznak és az ország érdekében megteszik kötelességüket.

— Parancsára!

A két fiatal hadnagy eltávozott. Liebknecht és Luxemburg Róza halálos ítélete elhangzott.

MAGYAROK ÉBREDJETEK, vigyázzatok!

A népszámlálás napján, tíz év sorsát, nemzetünk sorsát döntjük el! Ezen a napon emelt fővel és büszkén mondjuk meg, hogy magyarok vagyunk és azok is akarunk maradni!

Barabás Béla dr. hetvenötödik születésnapjára előszedi életének drágaköveit

Holnap, december 12-én lesz hetvenöt éves dr. Barabás Béla, aki be-

szel a multról, nyilatkozik a jelenről és lelkesen lángoló bizalommal bizik a jövőben

Holnap, december 12-én lesz hetvenöt éves Barabás Béla dr. A méltóságos ur dolgozószobájában parázsra izzott a kandallóban lévő falasáb. A történelmi jelentőségű képek, szobrok és könyvek miliójában kényelmes pőzban ül a 75 éves Barabás Béla dr. és ahogy magas homloka mögül sorra veszi multjának értékes fotográfiáit, olyan érzésünk van, mintha mély hangja orgonát szimbólizálva, dicsőímnuszt zengene az élethez, amely megadta egyeseknek, hogy az akarat és a szenvedély egy izzon lelkében, mint a hasábia parazsa a kandallóban, hogy a tülekedésben jéggő érzéstelenedett emberi sziveket elárassza az élet melegével.

Ez a 75 esztendő Barabás Béla dr. mintaképe lehet nemcsak az elmúlt, hanem a jövő generációjának is. Nem szívesen beszél multjáról, pedig ez a mult egy egész nemzet multját képviseli. Most is csak jövőről, jövő tervekről, akarásról és ambícióiról szeretne elcsevegni, arról, ami Barabás Béla dr.-t egy egész életen keresztül hajtotta egy, cél felé, amely a megadott történelmi pillanatban egy nemzet tragédiájában bontakozott ki, de amelyet túl élt Barabás Béla dr. törhetetlen nagy hite és bizalma.

Az alkalom hozza a sikert

És a mult eseményeinek forgatagában az élet két nagy ellentéte előtt megáll az ősz vezér, hosszan elgondolkozik arról, hogy melyik volt gazdag életének legboldogabb és legragikusabb pillanata:

— Legboldogabb voltam, — mondja szerényen, szinte szégyenkezve Barabás Béla dr. — amikor házasságot kötöttem — és ebben a pillanatban a vele szemben ülő méltóságos asszonyra néz — és legragikusabb volt számomra az a pillanat, amikor Lajos nevű fiam 1892-ben elhunyt Aradon.

— Egyet azonban mondhatok az életről — és úgy gondolom, hogy a magam élete ebben nem különbözik a másokétól: Minden életpályán a biztos sikert az alkalom hozza meg.

A mosolygó arcú Barabás Béla dr. elkomorodik egy pillanatra, a multbeli tapasztalatokból vissza lendül a jelenbe és így folytatja:

— Ma az egyéni érvényesítés és a hatalom politikája uralkodik. A mai ember nem elvekért harcol, hanem a hatalomért törtet. A mai politikusok nem a saját érdemeiknél fogva, hanem mások elnyomásával törnek a magasba. Az én koromban elvek álltak egymással szemben Nekem is volt egy elvem: az Ausztriától való elszakadás, de ennek megvalósulását az élet szomorú tragédiának szánta.

Az ősz vezérben még ma is él a szónoklás temperamentuma. Lelkesen beszél arról, hogy mikor szól először a tömeghez, amelyet a vállán hordozta egész életében:

„Egyszer mégis csak célhoz érünk...”

— Először 1878. novemberében szónokoltam Forinyák Géza egyetemi hallgató sirjánál. A maiak már nem tudják, ki volt Forinyák Géza: Ő volt a magyar ifjuság első vértanúja, aki ott nyugszik a budapesti temetőben és akinek sirjához még ma is ellátogat az egyetemi ifjuság. Abban a pillanatban úgy éreztem, hogy összefortam testben és lélekben azokkal az emberekkel, akik körülöttem álltak, éreztem a hangot, mely diadalittassan vitte az elvet az emberek lelkiületébe és amikor bevégeztem a beszédet, az emberek tömegének tombolását láttam magam körül. Szónoki karrierem ezzel meg volt alapozva.

— És most úgy érzem, hogy 1906-ban értem el ambícióim zenitjét, amikor békét teremtettem a magyar kormány és Ferenc József császár között.

Igy egymásután szedegeti elő a 75 éves Barabás Béla dr. életének drágaköveit, emlé-

tyeket ott őriz emlékezetében, amelyekkel szívesen szolgál mindenkinek és különösen fajtestvéreinek, akik lélekkel tudják átérezni, hogy Barabás Béla dr. multja a magyar mult, hogy Barabás Béla dr. emléke minden magyarnak drágaköve és Aradváros magyar társadalmá csak meghatottan és könnyes szemmel tud feltekinteni arra a tiszteletreméltó, 75 éves öregurra, aki a mai élet háborgó viharát túl tudja kiáltani ércesen zengő hangjával, aki 75-ik születésnapját az egész erdélyi magyarság örömeire olyan frissességben érte meg, amit minden földi halandó megirigyelhet.

A hetvenöt éves Barabás Béla dr. ezzel fejezi be születésnap csevegését:

— Az ifjuság a jövő és én, az öreg, megéletem kalapom az ifjuság előtt és velük együtt kiáltom, míg hangomból telik: Akár-hogy is van, csak előre, egyszer mégis csak a célhoz érünk!

„Nyomorult képmutató!”

kiáltották a porosz államtanács ülésén a belügyminiszterre — Ott sem megy simán a költségvetés tárgyalása

Berlinből jelentik: A porosz államtanácsban ma megkezdődött a költségvetés tárgyalása. A porosz pénzügyminiszter rámutatott arra, hogy a költségvetés teljesen egyensúlyba hozza Poroszország pénzügyeit. Severing belügyminiszter nagyobb hitelt helyezett kilátásba és kijelentette, hogy az országra tragikus

lenne, ha Berlinben vagy környékén éppen most zavargások törnének ki. Az ülésen jelen volt kommunisták erre közbekiáltottak:

— Nyomorult képmutató!

Adesauer, elnök a sértő közbeszólásért több képviselőt rendutasított.

A temesvári kormányzóság mai sajtóteáján a tea mellé reményt és vigasztalást szolgáltak fel

Nem csak itt van válság, hanem az egész világon — „Meg kell jelölni az utat és mi követjük,” mondotta Maiorescu vezértitkár — Bocu Sever kormányzó nagyszabású állat-, gyümölcs- és borkiállítás tervezésén

Arad megye egymilliót fizet

Temesvárról jelentik: Ma este hat órakor a temesvári kormányzóságon sajtótea volt, amelynek kezdetén Bocu Sever tartományi kormányzó nem vett részt és helyette dr. Maiorescu kormányzósági vezértitkár szolgált a sajtónak felvilágosítással. Az egyik hírlapíró kérdést intézett a vezértitkárhoz, hogy a kormányzóság miért nem fizeti ki a kereskedőknek járó tartozását. Maiorescu dr. kijelentette, hogy amint a számvévőség elkészül a számlák veriikálásával, azokat ki fogják fizetni.

— Igaz-e az a hír, hogy a kormányzóság megszűnik?

— Erről nincsen szó. — válaszolt dr. Maiorescu.

Ezután a gazdasági krízis került megbeszélés alá és a vezértitkár a következőket mondotta:

— Jelölje meg akárki azt az utat, mely gyors megoldásra vezet, mi azt követni fogjuk. De a gazdasági válságok története azt mutatja, hogy a hasonló krízisek hosszú időt vesznek igénybe. A megoldáshoz vezető utat nehéz megjelölni. Nincsen szó külön belső krízisről, mert a krízis általános. Ha az egész világ felszabadul a mostani gazdasági válság alól, úgy nálunk is konszolidálódni fognak a viszonyok.

A sajtótea második részén érkezett meg Bocu Sever kormányzó, akihez elsősorban aziránt intéztek kérdést, hogy igaz-e, hogy Moldova n kolozsvári kormányzó lemondott és a többi kormányzó szolidaritást vállalt vele?

Bocu Sever a következőket mondotta:

— A lemondásról nincsen tudomásom, fe-

hát szolidaritást sem vállalhattam. Ezután nagy érdekességű nyilatkozatot tett a tartományi kormányzó:

— A jövő hét csütörtökére összehívtam az agrár- és kereskedelmi iparkamarai elnököket, prefektusokat, különböző érdektületek vezetőit, hogy velük megbeszélést folytassak arról a kiállításról, amelyet a jövő év májusában akarunk Temesváron rendezni. Nagyszabású mezőgazdasági és állatkiállításról van szó. Be akarjuk mutatni Románia állattenyésztését, mezőgazdasági produktumait, gyümölcs- és borkiállítást rendezünk és reméljük, hogy felkeltjük a szomszédos és a távolabbi országok, így Németország, Ausztria és Olaszország érdeklődését. E célból nagy propagandát folytatunk, amit körülbelül ötmillióba fog kerülni és ezt az egyes megyék között osztjuk fel. Arad megyének körülbelül egymillió esik. Az idegenforgalmat ezzel emelni fogjuk és a kiállítás költsége busásan megtérül. Nálunk ipari kiállítást nem lehet tartani, mert azzal csak a külföldi iparnak csinálunk propagandát, ellenben az állattenyésztés tekintetében Romániával egy ország sem veszi fel a versenyt. Baromfi-tenyésztésünk magas színvonalon áll és a tojáskivitel a mai viszonyok között kielégítő.

Ezután még a kormányzó új vágóhid és fogyasztótelep felállításáról beszélt, majd a megjelent hírlapíróktól szívesen bucsut vett.

●●●●● SZENZÁCIÓS CIKKEK ●●●●●

színes riportok, képek és rajzok tartják az ARADI KÖZLÖNY vaskos tartalmu, reedkívvül érdekes karácsonyi számát.

A szabadhelyi pénzhamisítók az aradi váditanács előtt

Szabadlára helyezték az egyik gyanúsítottat Huszonnyolc lej értékű kettőseket gyártottak

Két héttel ezelőtt az aradmegyei Szabadhelyen pénzhamisítást leplezett le a csendőrség. Bai Lázár és Cioreu Lázár gazdálkodók egy-egy kettőseket gyártottak, azonban alig kezdték meg tevékenységüket, már rajtuk ütöttek, úgy, hogy mindössze 23 lej értékű hamispénzt tudtak gyártani. A két pénzhamisítót nyomban vizsgálati fogságba helyezték. Ma letartóztatták harmadik társukat, egy vagyonos szabadhelyi asszony, Dirlea Katica személyében. Az aradi törvényszék váditanácsa ma foglalkozott a letartóztatás ügyével és dr. Lepa Valér védő kérésére elrendelte Dirlea Katica szabadlára helyezését.

Sajtóper a lupenyi véres események miatt

Egy kolozsvári újságíró vádjai — Itélet: 10 ezer lej fő- és 5 ezer lej mellékbüntetés

Kolozsvárról jelentik: Olajos Domokos hírlapíró ügyében ma hozott másodfokon döntést a kolozsvári ítélőtábla. Olajos — mint ismeretes — a lupenyi véres események idején cikket írt egyik kolozsvári lapban, amelyben nyíltan azzal vádolta meg Condeiescu főügyészt, hogy az ő utasítására lött a katonaság a tömegbe. Condeiescu főügyész sajtó útján elkövetett rágalmazásért perelte a hírlapírót. A törvényszék első fokon bűnösnek találta Olajost és hat hónapi fogságra, továbbá ötezer lej pénzbüntetésre ítélte. A hírlapíró megelégedett az ítélettel. Az ítélőtábla Bodea-tanácsa ma foglalkozott Olajos Domokos ügyével és megváltoztatta az elsőfoku ítéletet, amennyiben a hírlapírót 10 ezer lej fő- és 5 ezer lej mellékbüntetés megfizetésére kötelezte. Olajos a másodfoku ítélet miatt is felfolyamodást jelentett be, míg az ügyész megnyugodott az ítéletben.

Színház — Irodalom — Művészet

Párhuzamosan is működhet Arad-Temesváron Szendrey színtársulata

A minisztérium engedélyt adott arra is, meg három budapesti művész vendéjátékára — Karácsonykor megy át a társulat egyrésze Temesvárra.

Vasárnap délután utazott el Szendrey Mihály színgazgató Bucurestibe, ahonnan tegnap este érkezett vissza Aradra. Az igazgató fontos ügyekben járt a fővárosban és valamennyit teljes sikerrel intézte el. Utazásának főcélja az Arad-Temesváron való párhuzamos előadások megtarthatása volt és a minisztérium Szendrey Mihály érvelés alapján megengedte, hogy az aradi színtársulat megosztva, egyidőben Temesváron is játszon. Ugyancsak engedélyt kapott a színgazgató három budapesti művész vendéjátékára. Még pedig Somlay Artur, Sarkady Aladár és Hegedüs Gyula vendégfellépteire.

Itt írjuk meg, hogy a színtársulat karácsony első napján kezdi meg előadásait Temesváron, amikor is az operett társulat egyrésze megy át, az aradi programot pedig főképpen Poór Lili vendéjátéka tölti ki. Ugyanakkor azonban a társulat itthonmaradt operetterői, akik a temesvári szezonnyitó darabban az „Első tavasz”-ban nem játszanak, operett előadást is tartanak.

• Az aradi színház műsora. Szombat délután négy órakor gyermekelőadás keretében: Tündér Ilona és a Vasorrú Bába. Este Lehullott a rezgőnyárfa levele... Rendes helyvárak C) bérlet.

• Beleznay István előadása a Magyar Pártban. Ma este 9 órai kezdettel a Magyar Párt Zrinyci uccai helyiségében érdekes előadás keretében Beleznay István a „Magyar festőművészek külföldi

Németországban betiltották a „Nyugaton a helyzet változatlan” című filmet

Nagy bohrány Remarque világhírű regénye filmváltozatának bemutatóján — Vizisiklók egy asszony szoknyája alatt — Az előadáson többen hisztorikus rohamokat kaptak

Berlinből jelentik: Erich Maria Remarque „Nyugaton a helyzet változatlan” című regényének filmváltozata ma sikerrel állta ki a premier tűzpróbáját. A rendőrség szigorú intézkedéseket tett és az előadás alatt nem is volt zavar, csupán az előadás végén tört ki a bohrány, mert

Az egyik látogatónak sikerült néhány vizisiklót egy asszony szoknyája alá rejtetni. A vizisikló csipésére az asszony sikoltozni kezdett, mire többen hisztériás rohamokat kaptak. A belügyminisztériumban ma szakértőbizottság ülést tartott, amelyen elhatározta, hogy betiltja a Nyugaton a helyzet változatlan

című művel tartott mindvégig élvezetes, színes előadást, melyben megismertette a közönséggel magyar művészeink sorsát. Schweier László a turistaszínházról tartott értékes felolvasást, Hajdu János több énekszámot adott elő B. Szalay Aranka zongorakísérete mellett. A műsor minden egyes számát nagy figyelemmel hallgatta végig a megjelent szépszámu közönség.

• Kedden Csiky emlékünnepep keretében: Cifra nyomoruság. Kisfaludy Károly után a másik nagy magyar drámaírónak, Csiky Gergelynek rendez emlékünnepep az aradi magyar színház. Az ünnepen a nagy magyar drámaírónak egyik legragyogóbb vigjátékát, a Cifra nyomoruság-ot adják. Az ünnepi estély fényét emelni fogja, hogy a nagy író családjának Aradon élő tagjai valamennyien megjelennek a Csiky Gergely-emlékünnepepen.

• Kara Győző az Iparos Kulturházban pénteken este 6 órakor folytatja magyar irodalomtörténeti előadást. Beszélni fog a XVII. század magyar küzdelmeiről a nemzeti függetlenségért és a vallás szabadságáért.

Molnár Ferenc-premier Aradon: „A jó tündér”

Ma este volt az aradi bemutatója Molnár Ferenc legújabb vigjátékának

A jó tündérnek nincsenek szárnyai, de mégis repülni szeretne a karrier felé, szeretne elhárítani, de nem úgy mint más kukott, anyagi csókját nem tudja pénzre felváltani, szíve szerelméért szívserelmet akar. Pedig a kínálkozó alkalom oly közel áll hozzá, a parvenü trösztelnök duzzadó pénztárcája és duzzadó szerelme már a randevu lebonyolítását várja és a tündér, mint afféle régi vágásu anygalka mégsem áldozza első ölelését zizegő bankókért, hanem az egyszerű pincérral tölti az éjszakát, mert az nem ad pénzt azért, nem is adhat, hiszen nincs is neki.

Ez a tündéri cselekedet tulajdonképpen a molnárférenci fő női alak karakterének lepregránásabb jellemzését akarja szolgálalni, mert nem csupán ez a darab története, amely költői lenné és irreálitásában is megnyugtató. A darab szétágazásában is megmarad irreálisnak, de azzal a szípközvetítő pirotechnikai kellékekkel terheltten, amelyekből mindig terhes Molnár Ferenc műveinek levegője.

Mert amíg a jó tündér a mozijegyzésdőküldésből idecsöppent kis szentjános-bogár szerelméért szerelemért adja cserébe, addig sok bökkenőn és meg kell hagyni, Molnár Ferenchez stílusos bökkenőn kell átessenie a vigjátéknak.

Lu, vagyis ez a kis szentjános-bogár jó tündér például férjet választ magának a telefonkönyvből, egy lengő szakállu dr. Sporum Miksát, akiből csöpög a megkövesedett és elbárgyosodott jogi konzervencia, szakállából pedig árad a gyöngyvirág illat. És miért? Csupán jószívűből. Hogy adhasson, hogy boldoggá tehessen, hogy örömet szerezhessen. Hiszen dr. Sporum Miksa kiválasztása is — csakugy találomra — azért kellett, hogy mint feleség szerepelhessen, akiknek a férjét a szerelmes trösztelnök gazdaggá akarta tenni.

Szegény Sporum, ez a disznósajtot ebéde-

Karácsonyra

legelősbban:

STRASSER

divatruházában vásárolhat, szemben a Lutheránus templommal. Tekintse meg kirakatalmat.

• Elsimult az arier Bajor Gizi és a Nemzeti Színház között. Budapestről jelentik: Az ismeretes affér, amely Bajor Gizi és a Nemzeti Színház között felmerült, ma elsimult, mért Klebelsberg Kunó kultuszminiszter kitalálta Bajor Gizinek a szóbanforgó előleget. Bajor Gizi ma este a Krétakör-ben fellépett a Nemzeti Színházban.

• Ajándéktelek a budapesti bolgároknak. Budapestről jelentik: A magyar főváros telket adományozott a budapesti bolgároknak templom és iskola építésére. A bolgár kormány ma köszönetet tolmácsolta a magyar fővárosnak az ajánlókát.

Képes- és meséskönyvek

(igen szépek) 32 lejtől 1.1 jobb

KERPEL-nél.

lő, erkölcsi alapon álló jogi csodabogár mit sem tud a megnősítéséről, de vállalnia kell mindent, hogy a jó tündér végre is vissza pottyantsa a jólét pítvarából a disznósajt józanító valóságába. Mivel Lu nem lett a trösztvezér, tehát nem lett volna gilt illatos szakállu Miksánk meggazdagítása sem. És itt le is zuhanhatna a függöny. A jó tündér nem tudott annyira „jó” lenni, hogy oda adja magát Sporum Miksa jólétéért. Ő inkább „rossz” volt s ha már meg kellett történnie a szerelmi tűzkeresztségnek, a pincérral tette meg.

Am még mintegy reflektor-fényben élénk világnak az alakok, tíz év utáni elhelyezkedésükben: a jó tündér már nem a pincéré, hanem a darab egy szürke figurájáé, Sporumból pedig egyetemi tanár lesz, kerekded irodakissasszonya oldalán, a pincér tölt, a trösztvezér már nem haragszik a kegyes csalásért és a tablóban mindenki éhesen várja Lu házassága jubileumára rendezett vacsora pompáinak igérkező fogásait.

Bizonyára kitünök ezek a fogások, amelyeknek feltalálása előtt lecsapódik a függöny, de épp úgy kitünök azok a fogások is, amelyekkel Molnár Ferenc vigjátékát életrevalóan tudja összefogni, valami jólesően melengető napfényben. Mint ahogy már régen nem, ezuttal sem a költő szava szólal meg figuráiból, hanem valami keserű valószínűtlenséggel, olyan figurák, akiknek játékos kedvük van, meggyőző értelem nélkül. A híres molnárférenci vigjáték apparátusa ezuttal nem susterreg, zakatol és füstölög úgy, mint mondjuk a „Játék a kastély”-ban, vagy az „Olimpiá”-ban, de a füst nem kellemetlen. Ahogy beissza magát a ruhánkba, nem adjuk ki kabátunkat a szobaleányoknak, hogy porolja ki az illatot, meghagyjuk, hogy néha még szippantsunk belőle.

Nehezen játszható ez a Molnár-darab és nehezen is játszták Aradon. Valahogy másképp kellett volna. Melengetőbben, napiürdősebben és valószínűtlenebbül. Izsáky Margit elvitathatatlanul intelligens fellogásu alakításából bizonyos fokig hiányzott annak a fantasztikus jósnak legalább is színpadi elhittetése, amely ezt a „mozirovart” körüluggi. Dr. Sporum Miksa kesernyés humorát Csóka József csaknem kifogástalanul érzékelteti. Jávor Alfréd a moló szerelmi vágyu trösztelnököt, Fratta Géza egy rezignált és halványan körülvonalozott pincért, Székely Bálint két jelenetben egy kiváló férjnek előléptetett, előbb leintett és kifusított szemtelenkedő államtitkárt alakít. Gömörny Emma pedig fanyar kómikummal egy gömbölyödő irodakissasszonyt.

A közönség néha leborult a „bálvány” előtt és tulzott jóakarattal tansolt, utóbb azonban revirív alá vette érzelmait. (—6.)

• MAGYAROK ÉBÉ! ETE! Vigyázzatok! A népszámlálás közeledik. Ezen a napon meg kell mondánunk, hogy magyarok vagyunk!

Meghalt dr. Székely Inigó

Arad orvostársadalmának közbeesülésben álló tagját ma délután elragadta a halál

Arad mindiobban fakuló életének egy általános szeretett és megbecsült személyisége tűnt el ma délután az élok sorából: dr. Székely Inigó fogorvos hosszas szenvedés után elhunyt. Hatvanhat évet élt és ebből negyven évet töltött el fogorvosi működésének gyakorlásában. Még egészen fiatalon került el Nagykőrösről, szülővárosából és Aradra költözött és itt a város irítársadalmának egyik rokonszenves tagja lett. Prakszisát két esztendővel ezelőtt szüntette csak meg és unokáicsésének: dr. Székely Lászlónak adta át ren delőjét. Már régóta kizozia szív- és vesebaj, ez is kényszerítette orvosi működésének abbahagyására és ezek a szervi bántalmak legutóbb hüléssel és ebből eredő tüdőgyulladással súlyosbodtak. A tüdőgyulladás szombaton lépett föl és minden gondos orvosi beavatkozás ellenére ma délután dr. Székely Inigó szíve megszűnt dobogni.

Fogorvosi működésével párhuzamosan életben érdeklődött közzgazdasági ügyek iránt is. Régebben csanádmezei birtokos volt, de kaszaperi birtokától még a háboru alatt megvált és később az aradmezei Kuvinban volt szőlőt. Ebből való págos mintaszőlészetet nevelt és híres volt arról, hogy borait évről-évre megtartotta, értékes óborrá érlelte természet. Részt vett a Gyoroki Takarékpénztár alapításában és a betétesek öt emelték az elnökgazgatói székbe is.

Dr. Székely Inigó kiterjedt családja életét kedvesen és patriarkálisan rendezte be. Ő volt a család nészora, a Székely-família feje, aki bámulatraméltó szeretettel családjia minden tagjának jólétén fáradozott. Évről-évre tanácskozássra hívta össze családjia tagjait és ezeken a megbeszéléseken mindenki előterjeszthette tanácsra várakozó vagy segítségre szoruló kérését. Dr. Székely Inigónak mindig volt egészséges ötlete a kérésekkel szemben. Gyermekeiként hált meg és halálát feleségén kívül testvérei: dr. Székely Géza budapesti orvos, dr. Székely Soma budapesti ügyvéd, Székely Árpád, a Gyoroki Takarékpénztár vezérigazgatója és Székely László, a kisenői járási főállatorvos, valamint kiterjedt, előkelő rokonsága gyászolja, de a részvéiben osztozik a város irítársadalmának sok tagja is, akik baráti szeretettel, tiszteletteljes megbecsüléssel vették körül dr. Székely Inigót. Temetése iránt az esti órákig még nem történt intézkedés.

— **Életmentésből vizsgázott gyilkosok.** Londonból jelentik: Az egyik fegyházban 115 fegyenc fényes sikerrel tette le a vizsgát az életmentésből és az első segélynyújtásból. A vizsgázók között számos többszörös gyilkos van.

— **Működvelő előadás Radnán.** A radnai római katolikus elemi iskola növendékei a szegény gyermekek felruházására nagyszabású műsoros délutánt rendeztek Radnán, mely a legnagyobb siker jegyében folyt le. A műsört Hetz Szilvi prólógia nyitotta meg. Utána a „Két kis testvér“ című I felvonásos szindarab következett, melyet nagy hozzáértéssel adtak elő: Bakesz Margit, Páll Bandi, Tusa Bözsi és Jávorszky Berci. Schatek Margit, Molnár Pista, Német János és Benedek Béla különféle szavalatokat adtak elő nagy sikerrel. A műsor negyedik száma a „Büntetés“ című szindarab volt, melyben különösen kitűntek: Szálkay Manó, Prodanovits Józsa, Kovács Zoli, Kvitkovszky Margit, Mucsi István és Csikós Anci. — Ezután „A suszterinas“ című jelenet következett, melyben Schatek M., Szász Zoli, Paulusz Sándor, Szálkay Manó, Tusa Bözsi és Szógi Pista arattak nagy sikert. Bakesz Margit egy táncszámot adott elő nagy tetszés mellett. A műsor utolsó száma „Mindnyájunknak édes Anyja“ című biblikus szindarabban a következők szerepeltek: Püspök Bözsi, Szálkay Janka, Szálkay Lucilka, Csikós Csöpi, Milos Janka, Schmidt Manó, Ocua Pipike, Szász Zoli, Dunkel Lehel, Szógi Pista, Mucsi István és Véro Sándor. A nagyszerűen és ötletesen összeállított műsor minden egyes számát nagy tapsal fogadta a közönség. A szépen sikerült ünnepély megrendezéséért özv. Mátray Gyözönét, az intézet tanítónőjét hely elismerés.

Dr. Barabás Béla ünneplésének programja

A Magyar Párt társadalmi szakosztályának ülése Számosan keresik fel a magyarság vezérét a vasárnapi ünnepléssel kapcsolatban

Barabás Béla ünneplése tárgyában a párt társadalmi szakosztálya a ma, csütörtökön este hat órakor tartott ülésén a következő programot állította össze. A diszkozyülés délcélt 11 órakor kezdődik, melyet megnyit dr. Széll Lajos elnök-helyettes és a megnyitó után egy három tagu bizottságot kér fel arra, hogy az ünneplést dr. Barabás Bélaért elmenjen és a diszkozyülésre meghívja. Dr. Barabás Béla megérkezése után a város nevében dr. Parocz Béla képviselő, a megye nevében Purgly László al-elnök fogja üdvözölni. Az üdvözlések sorát a központ és társtagozatok kiküldöttjei folytatják, melyben az eddigi bejelentés szerint részt vesznek az Erdélyi és Bánáti Népkiszé-let Ujságírók Szervezete, az aradi Kölcsey-Egyesület nevében Fischer Aladár alelnök, majd a párt leánytagozata nevében Balázs Magda, a ifjúk nevében pedig Prohászka István. Küldött-ségileg jelenik meg a színészek aradi egyesü-lete, kiknek nevében Szendrey Mihály üdvözli az ünneplést. Továbbá az aradi Katholikus Kör, a Nyugdíjasok Egyesülete és az Erdélyi Kárpát-Egyesület aradi osztálya. Az üdvözöl-öküldöttségek száma ezzel a sorral még teljesen

Véres merénylet Berlin egyik forgalmas uccáján

Amerikaiizü gyilkosság a német fővárosban — Halálos ítéletet hajtottak végre a berlini alvilág egyik bandavezérére

Berlinből jelentik: Ma a német fővárosban amerikai izü gyilkosság történt, amelynek áldozata a berlini alvilág egyik bandavezére. Az illető Worgul Erik, akinek bandája a legszá-
tabb tagokból állt, míg ő maga már régen abba akarta hagyni mesterségét, de félt a ban-
da tagjainak bosszujától. Az utóbbi időben em-

berei azzal gyarusították őt és fivérét, hogy a banda közös pénztárát hűtlenül kezeli. Ezért halálra ítélték. Az ítéletet ma revolveres me-
rénylet alakjában végrehajtották Berlin egy-
forgalmas portján a Friedrichstrassen. A merénylek a gyilkosság után autón elmenek-
ültek.

— Szabadlábra helyeztek egy hitelezési csalással vádolt malomtulajdonost. Beszámol-
tunk mai számunkban arról, hogy Ludosa n vizsgálóbíró elrendelte 20.000 lej kaució elle-
nében Lukács István székási malomtulajdo-
nos szabadlábra helyezését. A hitelezési csalással vádolt malomtulajdonos ügye ma került az ügyészség elé, amely nem felebbezett a vizsgálóbírói döntés ellen. A kaució letétbe-
helyezése után, Lukácsot nyomban szabadlár-
ra helyezték.

— **Katonai okmányok felülvizsgálása.** A hadkiegészítő parancsnokság a katonai okmá-
nyok felülvizsgálása céljából, az aradi gyá-
rakhoz és hivatalokhoz külön felülvizsgáló bi-
zottságokat küld ki. Az Aradi Közlöny minden nap közölni fogja, hogy a bizottságok a következő napokon, mely vállalatokhoz szál-
nak ki. December 13-án: a vármegyei prefek-
turán, a rendőrkezeszturán, a városházán, a pénzügyigazgatóságnál és a törvényszéken.

— **Zeneszámok a Kölcsey Egyesület felolvasó-délutánján.** Timkó Margit tavaly de-
cemberben elragadó sikerrel játszotta a Kölcsey Egyesületben a legszebb magyar nótákat. A vasárnap délutáni felolvasó-ülésen is ezzel a temperamentumos muzsikával fog bucsu-
venni az ő hálás, nagy közönségétől, mielőtt bihari menyecskeként megy el Aradról. A va-
sárnapi Kölcsey-délután megnyitója is magyar zene lesz. Scherhaag Ernő nagy zeneszere-
tote ifjusági kamarazene-együttest szervezett meg a fiatal nemzedékből, mely biztató ígéret a megálynhult zenei élet megélénkülésére. Ké-
ler Béla nyikánya lesz a beköszönője az ifju együttesnek és a műsor harmadik számaként Schumann zongora-ötösével fognak bizony-
ságot tenni mesterük és a maguk lelkes tudási-
ról. Az ifjusági Kamarazene-együttes tagjai Baranyi Izabella, Ernst Sándor, Guttmann János, Meszlényi Marietta, Papp Auróra, Quintus János, Vajda János, Dudás Rózi, Farkas Margit, Kabát Ferenc, Kabát Lajos, Kovács Anikó, Noszkay Mária, Polgár Ilonka, Ürmösy Lili, Baranyi Lenke, Maurer Béla, Burdán Károly, Freimann Sándor, Fritz Sándor, Vecov Iván, Dóka Miklós mint vendég és a zongoránál Fritz László.

— **Elítelt volt cukorgyári alkalmazott.** Az aradi cukorgyár egyik volt alkalmazottja, Gróf László állott ma a büntetőbíróság előtt lopással vádolva. Gróf 1929-ben géprészeket vitt el, kö-
rülbelül 7—800 lej értékben. A mai tárgyaláson a bíróság tíz havi börtöre ítélte, miután többször-
sen büntetett előéletű. Az ügyész indítványára el is rendelték letartóztatását. Gróf az ítélet hallatára sirvafakadt és könyörgött a bíróságnak, ne tartóztassák le.

— **Autóval elütött aradi diák.** Mára tüzte ki az aradi törvényszék második szekciója egy aradi orvos gázolási ügyének tárgyalását. Az orvos még 1928-ban elütötte autójával Rusandu Deme-
ter aradi diákot, aki nyolc napig feküdt betegen a baleset következtében szenvedett sérüléseiben. A szemtanuk szerint az orvos ártatlan, mert a sze-
rencsétlenség elkerülhetetlen volt. Miután a tanúk nem jelentek meg a tárgyaláson, a bíróság elha-
lasztotta.

— **Főpróba.** A Zsidó Kulturház zenekara és szólistái részére, az Iparos Itthonban, va-
sárnap, folyó hó 14-én, délcélt fél 12 órakor főpróbát tart. Pontos megjelenést kérünk.

— **Az Aradi Nyugdíjas Egyesület hivata-
los közleménye.** Értesítjük az összes nyugdí-
jasokat és nyugdíjra igényjogosultakat, hogy a nyugdíj felvétele céljából, az 1931. évre ér-
vényes életbenléti bizonylatot kell a kerületi rendőrhatóság után beszerezniök. Erre a cél-
ra a szükséges nyomtatványok az egyesület irodájában (Strada Closca, volt Szent László-
ucca No. 2.) kaphatók, ahol a szükséges felvi-
lágosításban is részesülnek. Egyben értesítjük összes választmányi tagjainkat, hogy folyó hó 13-án, azaz szombaton este 6 órai kezdettel választmányi ülést tartunk, amelyen teljes számban való, pontos megjelenésüket kérjük. Az elnökség.

— **Lisztolvajok az aradi törvényszék előtt.** Marcea Gábor egy kiskoru barátjával Felsősi-
mádon el akart lopni Ungurean János kolnájából két zsák lisztet, azonban a kolna gazdája rajta-
csípte a két tolvajt. Feljelentése folytán megin-
dult az eljárás, majd ma a törvényszék elé került az ügy. Marceat öt napi elzárásra, kiskoru bün-
társát pedig megdorgásra ítélték.

Egy magyar feltaláló csodálatos felfedezésével lehetlenné teszi a légi támadásokat

Nem kell többé félni a repülő-támadástól — Tihanyi Kálmán hírneves magyar feltaláló, aki fénysugarakkal kormányozza a légi-torpedót, elmondja az „elektro-optikai szem” titkát

Londonból jelentik: Abban már a világ valamennyi katonai szakértője megegyezik, hogy a világháború volt az utolsó küzdelem, amely rendes csatatereken folyt le; a jövő háborúja egész országrészek elpusztítására fog törekedni. Ezt a szerepet pedig a repülőgép fogja eljátszani. Ezért van korszakalkotó jelentősége Tihanyi Kálmán Londonban élő hírneves magyar mérnök találmányának, aki — mint ismeretes — az elektromos légitorpedót fedezte fel, amellyel ugyyszólván megbénítja a repülőgépek támadását a levegőben. Az „elektro-optikai szem” titkáról egyébként Tihanyi a következőket mondotta el:

Szakértők talán még emlékeznek arra, hogy a világháború alatt átlag 300 ágyulóvést kellett leadni egy-egy repülőgépre és a találat még így is alig 10 százalék volt. Már akkor nem volt kétségem aziránt, hogy a modern technika és a tudományos vívmányok felhasználásával rá kell jönnünk annak a módjára, hogy miként lehetne a tengeri torpedóhoz hasonló légi torpedót építeni. Tudtam, hogy a rádióhullámok segítségével már automatikusan bírják kormányozni a repülőgépet; ugyanekkor azonban az is világos volt, hogy zavaró hullámok leadásával könnyen meg lehetne hiúsítani a védekezésnek ezt a formáját. Egészen más uton próbáltam tehát megoldani a problémát, még pedig elektro-optikai kísérletekkel.

— Sikerült egy szerkezetet összeállítanom, az „elektro-optikai szem”, amely a fénysugarak elektromos árammá alakítja át s így lehetővé teszi, hogy a légi járművet tisztán a különböző fényeffektusok kormányozzák. Gondolatom az volt, hogy a légi torpedó, amelyet ellátam ilyen optikai készülékkel, mindig abban az irányban fog haladni, amelyben a cél tábla, az ellenséges repülőgép halad.

Ha egyszer beállítottuk a torpedó „szemét” erre a célra, akkor azt már soha nem vesztetheti el „szem” elől.

Ha az ellenséges repülőgép hirtelen megváltoz-

Karácsonyi társasutazás Budapestre és Bécsbe

Lökösházán át, állampolgársági, személyazonossági és katonai bizonylattal.

Még csak három napig lehet jelentkezni a karácsonyi társas utazásra, mert a jelentkezések legvégső határideje december 15. hétfő esti 6 óra. Künstler vizum- és utazási iroda, mely ezen utazás kizárólagos felvételi helye, közölte arról, hogy társasutazásai, amelyet a temesvári és külföldi irodákkal közösen bonyolít le, a legolcsóbbak és zavartalanok.

Bizonyíték erre a közelmúlt Szent Imre-utazások, amelyekhez hasonló figyelmességgel és pontossággal bonyolítodnak le a karácsonyiak. Kifejezetten közöljük azt, minden megtévesztő információkra, hogy ez az utazás Arad—Lökösházán át történik és nem kell feleslegesen költözködni és kerülni Oradeára és vissza, tehát nem a Biharpusz-pöki, hanem a curci-i határon át megy a csoport.

Részvételi díj Budapestre és vissza 1200 lej. Bécsbe 2750 lej, amelyben az utlevél, vizum és vasuti költségek foglaltatnak. Határtól vissza a határig. Semmi más nem kell, mint az állampolgársági, személyazonossági és katonai bizonylat.

Arad egyetlen és kimondott vizum és utazási irodája, amely csak vizum- és utazási ügyekkel foglalkozik, a Künstler vizum- és utazási iroda és ez maga garancia a zavartalan ságnak és az olcsóságnak. Senki ne hagyja jelentkezését a legutolsó napra,

tatja irányát és ki akár szökni a torpedó „szemének” fókuszából, akkor elektromos áram addig forgatja a szerkezetet s ennek megfelelően változtatja a torpedó irányát, míg az ellenséges repülőgép ismét a „szem” gyújtójába kerül.

— Ily módon a repülőgép nem menekülhet, miután a torpedó az maga sokkal kisebb súlyánál fogva, sokkal nagyobb sebességgel száguld, mint bármilyen más légi jármű. A torpedó készületét sikerült olyan finoman megszerkeszteni, hogy

sem a köd, sem az éjszaka sötétsége nem szolgálhat védelemül a támadó részére.

A légi torpedó tehát valóban forradalmasítja a légi védelem egész rendszerét s talán még magának a légi háborúnak a fontosságát is módosíthatja

— A légi torpedó kimondottan védelmi eszköz s így bár igen nagy mennyiségre van belőle szükség, hogy hatásos legyen, távolról sem olyan költséges ez a védelem, mint a tüzérségi vagy ellentámadási rendszer. Egy torpedó ára alig haladja meg a 400 fontot s ez az összeg, miután egyetlen torpedó biztosan végez egy támadó repülőgéppel, relative igen csekély. Sokkal kevesebbe kerül, — nem számítva a lehetséges emberveszteséget — mintha ellentámadással vagy tüzérségi ágyútűzzel próbálnánk leszedni egy repülőgépet. A légi torpedót egy különleges szerkezetű, forgó aknavető-készület lendíti fel a levegőbe s az „optikai szem” működni kezd, mihelyt tizenkét mérföldes közelségbe ér az ellenséges repülőgép. Gondoskodás történik arról, hogy se vihar, se forgószél ne téríthesse el a torpedót a célponttól.

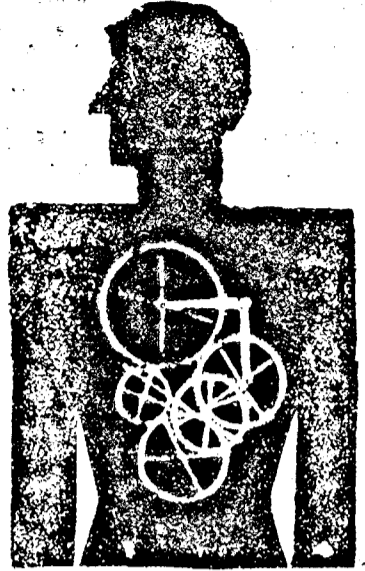
FORUM

Autobuszt a Választó-uccába! Sártenger a Lipót-uccában

Kaptuk a következő leveleket: Hosszu évtizedekig vártunk, míg a város bennünket, választó-uccaiakat is megörvendeztetett azzal, hogy a város középpontjába nem gyalogszerrel kell megtennünk az utat. Ugy látzik azonban, hogy örömiünk nem volt maradandó, mert a közúti üzem meggondolta a dolgot és az autobusz-forgalmat elirányította választó-uccai részéről, azzal az indokolással, hogy a körforgalmi közlekedés nagyszerűen bevált és így talán a mi érdekeink nem egyeztethetők össze a város érdekeivel. Mi azonban úgy gondoljuk, hogy Aradvárosa még sem lehet az a szent, akinek csak önmaga felé hajlik a keze. Aradváros segítő kezének legelső sorban a közérdek felé kell, hogy hajoljon és mi, választó-uccai polgárok, valahogy Aradváros közösségéhez tartozunk, ezért joggal megkívánhatjuk, hogy éppen a városrész tempósabb kiépítése szempontjából, közúti közlekedést kell, hogy kapjunk. Eleget jártunk már gyalogszerrel a város központjába és úgy hisszük, hogy azok az uccák, amelyeket érint a második körforgalmi vonal, sokkal közelebb esnek a központhoz és részben más közúti alkalmatosságot is találnak, amely kényelmüket szolgálja.

Mélyen tiszteljük Szerkesztő ur! Ilyenkor, télen, amikor végigmegyek a Lipót-uccán és elnézem azt a feneketlen sártengert, ami az út közepén valóságos megakadályozza a közlekedést, arra gondolok, hogy Aradon már rég nem volt választás. Az utmentén fek-

Önök óvnia kell gyomrát

Önök mindig arra kell gondolnia, hogy a gyomrának szüntelenül emésztetni kell. Alig-hogy étkezés után a gyomra befejezte volna az emésztést, Ön megint eszik és ha fűszereket, vagy nohezen emészthető ételeket evett, a gyomor már nem bírja az emésztés munkáját elvégezni és savtúltengés fog fellépni. Gyomorégést, görcsöket érez, az emésztőszervek érzékeny és finom nyálkahártyái gyuladtak lesznek és a fájdalmak minden étkezés után erősebben lépnek fel.

Ezek a zavarok majdnem minden esetben elkerülhetők, ha az első fájdalmak alkalmával **MAGNESIUM-PERHYDROL-MERCK-t** vesz be. Ez a gyógyszer semlegesíti a felesleges gyomorsavat.

A MAGNESIUM-PERHYDROL-MERCK

a savanyú felbűfögést, gyomorégést, a gyenge emésztéssel kapcsolatos rosszulletet és panaszokat megszünteti. — Továbbá megszabadul az emésztési zavaroktól, gyomorsavtól, gyomornyomástól, székrekedéstől stb.

Kapható minden gyógyszerárban és drogueriában.

vő körakások juttatják ezt eszembe. Valahányszor ugyanis választás készül a Kálvin János-ucca felől egymás után sorakoznak fel a város társzekerai és oly ambícióval hordták a követet, mintha legalább is ki akarnák kövezni a Lipót-uccát. Választás után néhány héttel azután más történik: Ezt azonban már csak beavató Lipót-uccai szemek tudják. Az ugyanis, hogy ilyenkor a Mikes Kelemen-ucca felől nem csoportosan, hanem egyenként jelennek meg a város szekerei és szép lassan elhordják a választási követet. Igazán nem tudom, hogy azután hova kerülnek ezek a kövek? Talán Aradvárosa üzletet csinál a választási kövekből is és mindig annak a törvényhatóságnak adja el, ahol éppen választás van. Jó lenne, ha már egyszer komolyan hozzáfognának ahhoz a kövezéshez, mert a kocsit már olyan dombos, mintha a Hogyalja legalább is a Lipót-uccában kezdődne.

Az Aradi Közlöny

apróhirdetéseinek gyűjtőhelyei

A hirdető közönség kényelmére Aradon az alábbi helyeken gyűjtőhelyet létesítettünk, ahol ugyanis az apróhirdetések naponta d. u. 5 óráig adhatók fel.

Naményi-féle papirkereskedés, volt Weitzer János-ucca.

Biheller-dohánytőzsde, volt Andrassy-tér 16.

Karácsonyi-dohánytőzsde, volt Weitzer J-u.

Dohánytőzsde volt Kossuth-u. 4 szám,

Juhász Gábor fűszerüzlete v. Orczy- és Dezső-ucca sarok.

Dohánytőzsde, Zsidótemplom-épület.

Akinek tehát az Acsev-palotában levő kiadóhivatalunk nem esik útjába, apróhirdetéseit gyűjtőhelyeinken eredeti áron adja fel, mely napunk másnap számban feltétlenül meg fog jelenni.

6 havi részletre vásárolhat **Consum** könyvével **Neuländer** szücsnél, Fischer Ella-palota, az udvarban, Bul. Reg. Maria 12.

A népszámlálásnál a magyarság emelt fővel vallja be anyanyelvét és nemzetiségét

A Magyar Párt előkészületei a népszámlálásra — A magyarságra nézve életkérdés az adatok lelkiismeretes bevallása —

A küszöbön álló országos népszámlálás nagy feladatot ró úgy a Magyar Pártra, mint a magyar sajtóra, amelyeknek elsődleges kötelességévé emelkedett az, hogy Erdély magyarságát kellőképpen előkészítse a népszámlálás lefolyására és a magyarság szükséges felvilágosításával jóelőre elhárítsa azt a veszedelemet, hogy a magyar kisebbségeket a népszámlálás kapcsán, különösen a nemzetiség bevallásánál bármely sérelem is érje, amely esetleg következményekkel járhatna az öt megillető jogok követeléseinek kifejtésénél. Tudott dolog ugyanis az, hogy

a magyar nemzetiség bevallásának elmulasztása, a végösszegekben megfogvatkozott magyar kisebbség számaránya miatt, veszélyeztetni az anyanyelv hatóságok előtti használatát, a magyar tanítványi oktatást, stb. szabályok és törvények kedvező alkalmazását kisebbségünkre nézve. Ennek az árnyékát veti előtérbe az általános népszámlálási törvény végrehajtási utasításának 36-ik paragrafus is, amely kimondja, hogy a lakosság számát tekintve vevő törvények és rendeletek végrehajtásában alapul az állandó népességet kell venni.

Eppen ezért a Magyar Párt már is megkezdte azt a munkát, amely oda irányul, hogy az erdélyi magyarság anyanyelvét és nemzetiségét emelt fővel vallja be.

Ennek a munkának elvégzéséhez az országos Magyar Párt segítségül hívta az erdélyi magyar napisajtót is és ez a körülmény tette szükségessé egy sajtóértekezlet megtartását, amely kizárólag a magyar lapok feladatát tárgyalja a közeledő népszámlálásra vonatkozólag. Az elmúlt napokban megtartott sajtóértekezleten a párt elnöksége ismertette a népszámlálást illetően eddig tett intézkedéseit. Beszámol a csehszlovákiai magyar sajtó megnyilatkozásairól a december másodikán ott megkezdődött népszámlálással kapcsolatban, amely főben tárgyalja a cseh kormányzat az az igyekezetét, hogy a felvidéki magyarságot erejének egységében a tényállás elferdítésével gyengítsék. A sajtóértekezlet résztvevői utaltak azokra a hiányos intézkedésekre, amelyek a népszámlálási törvény végrehajtási utasításában találhatók és amelyek esetleg alkalmassá bizonyulnak arra, hogy a magyarságot a magyar kötelességek teljesítésében megtevésszék. Szükségesnek látták az értekezleten annak elhatározását, hogy már jóelőre rámutatnak ezekre a hiányokra és az erdélyi sajtó sorozatos cikkeiben fog utmutatással szolgálni a népszámlálás bonyolult kérdéseiben.

= Óvári László lett dr. Dózsa Imre utódja a Makói Takarékpénztárnál. Megemlékezett az Aradi Közlöny dr. Dózsa Imrének, a Makói Takarékpénztár fiatal elnök-vezérigazgatójának elhunytáról. A kiváló bankvezért, aki nagy érdemeket szerzett a Makói Takarékpénztár felvirágoztatása körül, igen nagy részvét mellett temették el. Értesülésünk szerint dr. Dózsa utódja a vezérigazgatói székben Óvári László lesz, aki évek óta fejt ki értékes működést a Makói Takarékpénztárnál, igazgatói minőségben.

= Nem bocsátják el a szeszgyári ellenőröket. Bucurestiből jelentik: A pénzügyminisztérium hivatalosan cáfolja azokat a híreket, amelyek szerint a szeszgyárak mellett működő ellenőröket el akarná bocsátani.

= Az Aradi Központi Takarékpénztár megkezdte a betétek visszafizetését. Az Aradi Központi Takarékpénztár R.-t. felszámoló bizottsága közlirre teszi, hogy folyó hó 15-én a 100.000 lejig meg nem haladó állandó betétkönyvekre, a hó 18-án pedig a 100.000 lejig állandó betétkönyvekre, az egyezségi kvóta felerészének kiizetését megkezdte.

= A malomtulajdonosok a gabona törvény ellen. Bucurestiből jelentik: A malomtulajdonosok december 14-ikére országos kongresszust hívtak egybe, hogy azon állást foglaljanak az új gabonaértékesítő törvény, főképpen pedig a boletta bevezetése ellen.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Granicusárokból alakul meg az aradi pénzügygárda 50 millió a pénzügyörtség megszervezésére — Megindul az akció a feketeszeszeken ellen

Támadások a kormány ellen

Emlékeztetés. Hogy a kormány a parlament tavaszi ülészakán javaslatot tett a pénzügygárda felállítására a feketeszesz gyártás megállítására céljából. A parlament kisebb módosításokkal el is fogadta a törvényjavaslatot, ezután nem maradt volna más hátra, mint az, hogy a pénzügyminiszterium a sokfajta ranglétrával megszervezett pénzügyi testületet fel állítsa. Az aradi pénzügyigazgatóságnál Csaba Gyula pénzügyigazgató meg is tette a szükséges lépéseket, de a pénzügyminiszterium csak a javaslat gyakorlati keresztülvitele előtt jött rá, hogy a pénzügyörtség személyi kiadásaira előirányzott 50 millió lej kevés és így a tervet gyakorlatilag nem lehet keresztülvinni. A napokban azután váratlan fordulat állott be a pénzügyörtség megszervezése körül.

A pénzügyminiszter a több oldalról, így az aradi pénzügyigazgatóság részéről ellhangzott sürgetésre elrendelte a pénzügyörtség megszervezését. A miniszter úgy gondolja megoldhatónak a problémát, hogy a pénzügyörtség tagjai granicusárok lesznek, akik megfelelő oktatás mellett eltudják majd látni a pénzügyörri funkciókat is. A liberális lapok természetesen támadják a kormányt ezért a tervet és fölvetik a kérdést, hogyan lehetséges katonai egységeket civil hatóságoknak alárendelni. A miniszter ugyanis a pénzügyörri szervezet keretében illesztett sokfajta tisztirangot változatlanul meghagyja, csak éppen a pénzügyörri legénységet választja a granicusárok közül. Az Orvina fölteszi a kérdést, hogy vajon a pénz-

ügyminiszter hova szándékozik fordítani azt az 50 millió lejes rendkívüli költséget, amelyet a költségvetésbe illesztettek a pénzügyörtség megszervezésének gyakorlati keresztülvitele-re.

A Magyar Fakereskedők Egyesülete az orosz fadumping ellen

Szabályozzák az orosz fabehozatalt

Budapestről jelentik: Az orosz fadumping, mely hatalmas mennyiségű fával árasztotta el a nyugateurópai államokat és Magyarországot is, most élénken foglalkoztatja a magyar szakköröket. A Magyar Fakereskedők Egyesülete ugyanis heteken keresztül anketót rendezett tagjai körében az orosz fa behozatalának megvitatásáról. A legelső szakemberek részéről értékes felszólalások hangzottak el és egyhangzóan az a vélemény alakult ki, hogy az orosz fa behozatalt feltétlenül szabályozni kell bizonyos formában, mert a dumping-áru beözönlése nem előnyös, még akkor sem, ha ez látszólag külkereskedelmi mérlegünket javítaná. A kérdés minden részletét felölölő vita még nem fejeződött be és előreláthatólag pénteken, december 12-én záródik le az anketó, amikor a Magyar Fakereskedők Országos Egyesületének választmányja határozatot is hoz ebben a kérdésben és a magyar kormányhoz intézendő feliratban foglalja össze kívánásait.

UJSÁG

MINDEN

SZOMBATI

SZÁMÁBAN

INGYEN

MÉLYNYOMÁSÚ, KÉPES

RÁDIÓ-

MELLÉKLET

TELJES MŰSORRAL

Előfizetni lehet: Sándor Iván hírlapiroda, Löbl hírlapiroda aradi cégéknél

Le az árakkal!

PLESZ karácsonyi vására rekordja az olcsóságnak!

Le az árakkal!

Néhány tájékoztató ár:
 Occasio kabátok ... 750.- Leittől | Divatos téli köpenyek ... 1500.- Leittől | Selyemruhák ... 1000.- Leittől
 Szőrmes kabátok ... 1000.- | Bundák ... 3000.- | Pongyolák ... 200.-
 A színház hátsó bejáratával szemben! Kérem a címre alaposan figyelni!!! Minden vevő egy szép ajándékot kap!

Dura-elemek a legjobb-bak. Engros és detail Varga és Rosenfeldnél a Központi szálló mellett.

Karácsonyra! mélyen le-szállított árak: **GABY** kalapszalokban, bársony kalapok 160 lejért. Cilinder köleszítés. Arad, Sul. Reg. Ferdinand R.

A háboru óriási baklövéssei

Pecsenye a postagalambból

Londonból jelentik: A háboru óriási baklövéssei. (Colossal Blunders of the War) cím alatt William Seaver Woods nagy könyvben gyűjtötte össze a szövetséges hadvezetőségnek a világháboru folyamán elkövetett súlyosabb botlásait, amelyek hatalmas anyag- és vérvesztéseket okoztak.

A legérdeesebbek azok az adatok, amelyek az amerikai haderők felkészültségének hiányára vetnek világot. Dickman tábornok, a III-ik amerikai hadsereg parancsnoka írja, hogy egy angol vezérkari főnök, egy amerikai hadosztálynak rendkívül ritka és értékes postagalambokat küldött és néhány nap múlva az amerikai vezérkari főnök megköszönte a figyelmét, hangoztatva, hogy nagyon izlett a pompás pecsenye.

Egy másik amerikai hadosztály saját tábornokát német újsítnak nézte és hadifogolyként vitte a főhadiszállásra. Ugyancsak egy amerikai hadosztály 1918. novemberében hirtelen felkerekedett és hátrafelé vonult, mert valakinek az jutott eszébe, hogy „milyen szép dolog volna Sedant elfoglalni”. A könyv kimutatja, hogy a harcra érkező amerikai katonák jórésze még soha életében nem húzta meg egy puskára ravaszát és nyugodtan sorsukra bízta a tankokat, amelyeket a németek azután sorra fogdostak el, mert az amerikai újoncok nem tudták, hogyan kell a tankokat követni és támogatni. Az Argonneokban egy alkalmal-

lommal fényes nappal zárt alakulatban vonultak át egy hidon s a német tüzéréség az egész csapatot lekaszálta, mert az amerikaiaknak még fogalmuk sem volt arról, hogyan kell ágyutűzben viselkedni.

AZ ÚJSÁGÍRÁS ESEMÉNYE LESZ az ARADI KÖZLÖNY névs karácsonyi száma amelyben komoly és humoros írások képekkel és rajzokkal tarkítva jelennek meg.

Rádió műsor

— Romániai idő. —

PÉNTEK, december 12.

Bucuresti. 13. Gramofon. 17. Sibiceanu-zenekar. Könyv és román zene. 18.30. Motzoi-zenekar. 20.30. Gramofon. 21. A Kaliszien templom énekkara (Archangelok, Popescu, Braniste, Bortneansky). 21.45. A Kaliszien templom énekkara előadása. — Budapest. A m. kir. József nádor 2. honvédseregzenekarának hangversenye. 1.05. Szalonzenekari hangverseny. 5. Szanyi Aladár meséi. 6. Tót-magyar nyelvoktatás. (Ernyey József dr). 6.25. Radosné Bock Hilda bécsi dalokat énekel schrammelzene-kísérettel. 7.15. „Bárabás Béla”. Fejérvassza Gyula diák. 7.45. Gyorsiró-tanítvány (Szlabey Géza). 9. Régi magyar táncok. Előadja a m. kir. Operaház tagjából alakult zenekar. Karhágy Berg Ottó. 10.15. Zongora-gordonka szonáták. Előadják Ferencsik János, a m. kir. Operaház magángordonkása. 12. Gramofonhangverseny. — Belgrad. 12.25. Gramofon. 13.45. Déli zene. 18.30. Nemzeti dalok. 21. Házinegyes. 21.30. Petrovics operabécsi dalszövege. 22. Nemesek hegedűművész játéka. 22.40. Petrovics Ivanka zongorajátéka. 23.50. Balabánka. — Prága. 12.15. Gramofon. 13.15. Pozsony. 13.30. Brünn. 20.20. Richter Krištof wien hegedűművész játéka. 20.50—23. Ros-tand: Cyrano de Bergerac című színműve. — Wien. 12. Szórakoztató gramofon. 14.10. Északi szerzők gra-

mofozon. 16.25. Csöka-zenekar. 18.30. Selimann szim-fonía. felolvasás gramofonnal. 21. A wien iertelvény-let hangversenye. 22. Délnémet zeneszerzők kamaraművei. 23.10. Táncgramofon.

SZOMBAT, december 13.

Bucuresti. 13. Gramofon. 17. Sibiceanu-zenekar. Könyv és román zene. 18.30. Sibiceanu-zenekar. 20. Gramofon. 21. Verdi: Alarcobál című operája, közben kerek. — Budapest. 10.15. Hangverseny. 1.05. A rádió házkivartottienek hangversenye. 5.10. A Mária-kép legendája. Irta és felolvasa Vécseyné Jankovics Luiza. 6. Versek. 6.30. A Fejes-szalonzenekar hang-versenye. 7.30. „Luca napja”. Irta és felolvasa Fábrián Ernő. 8.30. Népszínmű-előadás a Stúdióból. „Felső Klári”. 10.30. A magyar kir. Mária Terézia 1. honvédseregzenekarának hangversenye. Belgrad. 12.25. Gramofon. 13.35. Déli zene. 16.30. Gramofon. 18. Délutáni zene. 19. Gramofon. — Prága. 12.15. Gramofon. 13.30. Pozsony. 21. Deris-est. 22.30. Jazz két zenegorán. — Wien. 12. Bécsi zene gramofonon. 13. Geiger-zenekar. 16.20. Dolitte doktor kalandjából. rádióátírószózat. 18.15. Darc Mária esellóművész előadása. 20.35. Fall Leo: „A szép Rizetti” című három-ielvonásos és előjátékos operettje.

A szerkesztésért ideiglenesen SALGO HENRIK felel.

NYILTER.

E rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget. Felhívás!

Taran és Weisz tulajdonát képező. Chisineu de Crisi „Economia” tejesarnokot Weisz Emil és özv. Deutsch Józsefné megvásárolni kérik. Fenti cég hitelezőit ezennel felhívom, hogy a rég elleni esetleges követeléseiket 8 nap alatti okvetlen nálam jelentsek be. Weisz Emil. Chisineu de Cris.

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DÍJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4. vasárnap 5 Lej, vastagabb betűvel 8. illetve 10 Lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szóig hétköznap 40 vasárnap 50 Lej. A vastagabb betűvel ki-vánt szavak a húszszorosok. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét amely eredeti alakjában nem közölhető megváltoztassa. Csak válaszbélyeggel ellátott kérdéskérdésre válaszolunk. Alánlatok keljés levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg. HIRDETÉSEKET DÉLUTÁN 5 ÓRAIG VESZÜNK FEL.

LEVELEZÉS.

OSZIROZSA. Szombaton a megbeszölt helyen várom! Vajjon ismét csatlakodom? 4836

LAKÁS.

SZÉP nagy butorozott szoba kiadó. Szántay-palota I. emelet, ajtó 4. 4798

KÉT szoba, konyhás I-ső emeleti lakás a Szabadság-tér sarkánál kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóiban

KIADÓ a volt Szabadság-tér közvetlen közelében 2 szoba, előszoba, konyhából álló lakás. Cím: Calea Banatului (v. Asztalos Sándor-u.) 3. 800

EGYSZOBÁS, konyhás lakás főtéren kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 200

VÉTEL ÉS ELADÁS.

12- Lejért ujdor, vörös- és aszudor kapható. Str. Joan Calvin 1. 42

BUTOROK mélyen leszállított árban, kár-pitos árak, volt Petőfi-ucca 9—11. 4834

ELADÓ fiatal sertés tiznegyhónapos mangolica 160 kilo. Str. Oituz No. 172. 4824

NAGY KARACSONYI VASAR!

Bő választék: majolika dísz tárgyak, zenélő cigaretták tartó, ezüst tárgyak, ezüst evőeszközök, vitrin-tárgyak, gyöngyöru vázák, vitrinek, kézimunkák, festmények, férfi és női bundák, tükrök, keleti és helyben készített perzsaszőnyegek, antik órák, antik könyvszekrények, művirágok, álló villanylámpák, szalónok, ehéd-lők, zongorák, hegedű, valencei tükrök, függönyök, fotelokban. SALGONE bizo-mányi üzlete, Str. Horia (Széchenyi-ucca) 1. Neuman-palota. 1000

KERESEK régi nemes magyar és más régi festők műveit, antik ezüst tárgyakat, márkás porcellánokat, gyári és perzsa-szőnyeget, különböző műtárgyakat stb. SALGONE, Str. Horia 1. Neuman-palota.

MACULATURA PAPIR 5 kgros csomagokban, rendkívül olcsón kapható az Arad Közlöny kiadóhivatalában. 600

ÜZLETEK.

FŐTÉREN, a legforgalmasabb helyen nagy üzlethelyiség azonnal kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóiban.

ÜZLETHELYISÉG a Szabadság-tér sar-kánál ahol hosszú évtizedeken át nagy vevőkörrel rendelkező kelmestés és tisztítóüzlet volt, azonnaira kiadó Cím az Aradi Közlöny kiadóiban

KÜLÖNFÉLÉK.

KÉRELEM A NEMESSZIVÜ EMBEREK-HEZ. Nagy nyomorban tengődő iparos 2 apró gyermekével bármint adománnyt kér. Adományok szíveségből volt Andrássy-tér 21. sz., házmesterhez kéretnek. 200

HUNGARIA
Nagyszálloda
 BUDAPEST,
 a Dunaparton. Előkelő otthon! Polgári árak!
 Táviratcím: „HUNGARIOTEL”.

HIRDESSEN
 a 45 éve fennálló
Aradi Közlöny
 !! karácsonyi számában !!

Vizumát pontosan és előnyösen Arad leg-régibb vizumirodája Sándor Ferenc-cég intézi.